

HOOFDSTUK XLI.

Kerkwet onzer Vereenigde Kerk in Transvaal.

Het Wetboek bevat 95 bladzijden, en is verdeeld in VII afdeelingen :

- I. De Belijdenis der Kerk ;
- II. De samenstelling der Kerk ;
- III. De Kerkelijke Beambten ;
- IV. Het Kerkelijk Bestuur ;
- V. De arbeid der Kerk ;
- VI. Kerkelijk Opzicht en Tucht ;
- VII. Kerkelijke Fondsen.

Voorts vindt men de volgende *Bijlagen* :

- I. Grondslagen der Kerkvereiniging ;
- II. De Federale Vereeniging der Kerken ;
- III. Reglement voor Goederen en Fondsen ;
- IV. Huwelijks-Ordonnantie.

De Nederduitsch Hervormde of Gereformeerde Kerk van Zuid-Afrika, ontstaan uit de Vereeniging van de Nederduitsch Hervormde Kerk en de Nederduitsch Gereformeerde Kerk in de voormalige Zuid-Afrikaansche Republiek noemt zich en staat erkend als „De Nederduitsche Hervormde of Gereformeerde Kerk” van Zuid-Afrika.

AFD. I, bestaat uit slechts een, veelzeggend artikel, omtrent DE BELIJDENIS, doch dat boekdeelen spreekt :

„De Nederduitsch Hervormde of Gereformeerde Kerk van Zuid-Afrika grondt zich op den Bijbel, als Gods heilig, onfeilbaar Woord. De leer, welke zij in overeenstemming met Gods Woord belijdt, staat uitgedrukt in de Formulieren van Eenigheid, zooals die zijn vastgesteld op de Synode van Dordrecht in 1618—19; bij name: de Heidelbergsche Catechismus; de 37 Artikelen der Nederlandsche Geloofsbelijdenis en de Dordsche Leerregels”.

AFD. II. Aan de SAMENSTELLING DER KERK zijn gewijd de artikels 2—8 :

Art. 2. De Kerk bestaat uit alle Gemeenten in Zuid-Afrika, welke thans tot haar behooren of later behooren zullen.

Art. 3. Tot elke dezer bijzondere Gemeenten behooren *alleen blanken* :

1. Die op belijdenis des geloofs tot lidmaten zijn aangenomen ;
2. Die door den doop in haar gemeenschap zijn ingelijfd ;
3. Die door geboorte tot haar in betrekking staan ;
4. Die tot andere Kerkgenootschappen met Gereformeerde belijdenis behoorende, op bewijs van doop of lidmaatschap worden erkend. De Kerk laat echter geen *gelijkstelling toe tusschen blanken en kleurlingen*".

Dit is de Achilles-hiel dezer Wetgeving. Door deze bepaling toch werd de organische Kerkvereeniging niet weinig belemmerd, daar in de Kaapsche, Vrijstaatsche en Natalsche Kerkwetten een dergelijke bepaling onmogelijk is. Men heeft er echter dit op gevonden, dat de Transvaalsche Kerken geen recht behoeven te verleenen, aan de kleurling-lidmaten der andere Staten.

Voorts doen wij de de Schismatieken, die met de leuze: „*geen gelijkstelling!*” zich van onze Kerken afscheiden, — opmerken dat in de Wetten onzer Vereenigde Kerk dit beginsel is aangenomen, ipsissimis verbis en de reden tot afscheiding, wat onze Transvaalsche Kerk betreft, dus wegviel ; dat ook in de organische Kerkvereenigswet het Transvaalsche standpunt als gelijkgerechtigd met de andere Kerken erkend werd.

Voorts mogen wij den Hollandschen lezer, die van de door ons onderstreepte woorden een weinig schrok, omdat hij meent dat onze Kerk dus niet van de Zending weten wil, mededeelen, dat onze Vereenigde Kerk, hoewel zij het beginsel van gelijkstelling verwerpt, toch van meet af schoonen zendingsarbeid verrichtte en den arbeid onzer Kaapsche Kerk en van andere genootschappen, met groote warmte steunt. Een geheele afdeling der Kerkwet, waarover wij straks spreken, is aan de Zending gewijd — en onze Kerk maakt, wat haar zendingsarbeid betreft, een goede sier.

Art. 5, spreekt het beginsel uit, tegenover de kettters en afvalligen: „Die van de Kerk zijn afgeweken en zich bij secten of niet-erkende Kerkgenootschappen hebben aangesloten, mogen weder als leden der Kerk worden aangenomen, mits zij bewijs leveren van berouw over hunne afdwaling. Zij zullen op de drie-Voorstellings-vragen (zie Art. 136) voor den Kerkeraad moeten antwoorden.

Art. 6, regelt de verhouding tot leden der zusterkerken: „De Nederduitsch Hervormde of Gereformeerde Kerk van Zuid-Afrika wenscht met de zusterkerken, die met haar dezelfde hoofdzaken in leer en leven van het ware Christendom van alle eeuwen omhelzen en liefhebben, in broeder-

lijke betrekking te staan, en laat hare blanke leden toe tot de Kerkelijke voorrechten, mits zij zich onderwerpen aan het kerkelijk opzicht van den Kerkeraad”.

Art. 7. De geheele Kerk is ingedeeld in afzonderlijke Gemeenten, volgens zekere vastgestelde grensscheidingen.

Art. 8. Elke Gemeente wordt vertegenwoordigd door eenen *Kerkeraad*; twee of meer, in verschillende groepen ingedeeld, door *Ringen*; alle tezamen, door eene *SYNODE*.

AFD. III handelt in art. 9—26, over DE KERKELIJKE BEAMBTEN, waaronder men verstaat:

Art. 9. „*Kerkeraadsliden, waartoe behooren de Predikant of Predikanten of Consulent eener Gemeente, de Ouderlingen en de Diakenen, en zoodanige andere beambten, die een Kerkeraad moge aanstellen*”.

Na deze algemeene bepaling van Kerkelijke Beambten, gaat de Wet over *Sub B* VAN PREDIKANTEN handelen (art. 10—23).

Hoofdvereischte in den Evangeliedienaar acht de Synode: *de Wedergeboorte* en de persoonlijke ondervinding van Gods Genade. (Art. 10).

Niemand wordt toegelaten als Predikant onzer Kerk, dan die bij den Actuarius Synodi van *een der Gefedereerde Nederduitsche Gereformeerde Kerken in Zuid-Afrika is gelegitimeerd*. (Art. 11).

Hoe heeft nu die legitimatie plaats? Wat den leeftijd betreft niet jonger dan 22 jaren. Voorts moeten zij bewijzen overleggen: „dat zij van goed zedelijk gedrag zijn; dat zij aan een erkende Universiteit of Seminarium al de aldaar vereischte studiën volbracht en de examina afgelegd hebben, en dat zij Candidaten tot den Heiligen Dienst zijn bij een Provinciaal of Classicaal Kerkbestuur, of Provinciaal Consistorie of Presbyterium en ook beroepbaar zijn in de Kerk, waarin zij tot de bediening zullen zijn toegelaten. Voordat zij kunnen worden gelegitimeerd, zullen zij zich moeten onderwerpen aan een „*colloquium doctum*” (geleerde samenspraak) met de Commissie van Examinatoren; en eerst na een voldoende getuigschrift van deze Commissie ontvangen en alles in orde bevonden te hebben, zal de Actuarius Synodi hen legitimeeren en als gelegitimeerd bekend stellen. Voorts zullen zij de plechtige verklaring en belofte, in het hieronder volgende Art. 13 vervat, afleggen en met hunne naamteekening bekrachtigen.

Art. 13. „Ik ondergeschrevene, door de Commissie van Examinatoren der Ned. Herv. of Geref. Kerk van Zuid-Afrika tot den openbaren predik-

dienst in de Gereformeerde Kerk geadmitteerd, verklaar oprecht en in goeden gemoede voor den Heer, met deze mijne naamteekening, dat ik van harte geloof, dat al de Artikelen en Stukken der Leer in de Nederlandsche Geloofsbelijdenis, den Heidelbergschen Catechismus en de Leerregels van Dordrecht, zijnde de Formulieren van Eenigheid der Gereformeerde Kerken van Zuid-Afrika, begrepen, met Gods Woord overeenkomen. Ik beloof voorzeide Leer naarstig te zullen leeren en in mijnen wandel getrouw te zullen handhaven, zonder iets tegen dezelve Leer, hetzij direct of indirect, te leeren of te schrijven. En gelijk ik deze leer ter goeder trouw aanneem en hartelijk geloof, zoo verwerp ik alle dwalingen, tegen deze Leer strijdende, en ben genegen dezelve te wederleggen, tegen te spreken, en allen arbeid aan te wenden, om dezelve uit de Kerk te weren. Ik beloof mij op de uitbreiding van het Rijk des Verlossers, door de bevordering van godsdienstkennis, christelijke zeden, orde en eendracht, met allen ijver te zullen toeleggen; aan de verordeningen, door de Synode der Ned. Herv. of Geref. Kerk van Zuid-Afrika gemaakt, mij te zullen houden, verbindende ik mij, bij deze mijne handteekening, tot al het voorschrevene.

En indien het mocht gebeuren, dat ik later eenig bezwaar of ander inzicht omtrent deze Leer krijg, beloof ik, dat ik hetzelfde noch openlijk noch heimelijk zal voorstaan, leeren of verdedigen, met prediken of schrijven, voordat ik hetzelfde aan de Synode zal openbaren, om aldaar nader onderzocht te worden.

En indien eenig bevoegd kerkelijk lichaam te eenigen tijd, ten einde de eenigheid en zuiverheid der Leer te bewaren, goed vond eene nadere verklaring van mijn gevoelen omtrent één of meer der voormelde Artikelen te eischen, zoo beloof ik bij dezen plechtig, dat ik daartoe ten allen tijde willig en bereid zal zijn.

En zoo ik bevonden werd, tegen eenig gedeelte van deze verklaring en belofte te hebben gehandeld, deswegens mij te zullen onderwerpen aan de uitspraken der bevoegde kerkelijke vergaderingen."

N. N.

Men ziet dit formulier is ontleend aan dat der Synode van *Dordrecht*. Het leerstellig fundament onzer Vereenigde Kerk is dus even betrouwbaar als dat der beroemde Synode en de Kerk stelde bovendien, in navolging van de beroemde Kaapsche Synode van 1862, een streng colloquium doctum in. Voor 1862 moest onze Kaapsche Kerk, al de proponenten, die uit het

buitenland kwamen, en die bewijs van zedelijk gedrag en bewijs van afgelegd proponent-examen vertoonden, legitimeeren. De Synode verweerde zich tegen het aldus insluipend liberalisme op drieërlei wijze: 1. zij nam zelf de opleiding ter hand; 2. zij verscherpte de legitimatie-eischen en 3. stelde zij in een streng colloquium doctum. De bepalingen vinden wij nu in de artikelen 14 en 15 terug.

Art. 14. Het „Colloquium Doctum” zal zijn een toets van wetenschappelijke en godgeleerde bekwaamheden en dat vooral in het geval van Predikanten of candidaten, die slechts een driejarigen cursus aan eene erkende Universiteit hebben doorlopen; inzonderheid ook een onderzoek naar het zedelijk gedrag en de gevoelens omtrent de wedergeboorte door den Heiligen Geest en de persoonlijke ondervinding van Gods genade, alsmede omtrent de gehechtheid aan de Leer onzer Kerk, welke de Synode verstaan wil hebben als onmisbare vereischten voor allen, die zich als Leeraars aanbieden.

Art. 15. Indien iemand na het houden van het „colloquium doctum” door de Commissie van Examinatoren mocht worden afgewezen, zal hem het recht van appèl worden verleend naar de Synode, of, wanneer die niet vergadert, naar de Synodale Commissie.

Daar zijn natuurlijk verschillende gevallen te denken, waarin de legitimatie vervalt en tevens moet de wet dan bepalen, hoe iemand met wien dit plaats vond, wederom in zijne ambtelijke rechten treden kan. De art. 16—21 leeren ons deze dingen.

Art. 16. De legitimatie van een Predikant vervalt (*a*) wanneer hij afgezet wordt; (*b*) wanneer hij schriftelijk kennis geeft aan den Actuarius Synodi, dat hij het ambt van Leeraar der Ned. Herv. of Geref. Kerk neerlegt; (*c*) als hij zijne bediening heeft neergelegd, teneinde een seculair ambt, of burgerlijke betrekking te aanvaarden, zonder verlof van de commissie van Examinatoren verkregen te hebben, dat hij zijn status van Leeraar der Ned. Herv. of Geref. Kerk mag behouden; (*d*) als hij zich ter woon begeeft buiten het Kerkressort, doch in Zuid-Afrika blijvende, zich niet binnen één jaar in verband stelt, met een door ons erkend Gereformeerd Kerkgenootschap; (*e*) als hij door woord of daad duidelijk getoond heeft, zich van de Gereformeerde Kerk te hebben afgescheiden.

Art. 17. Een Predikant, wiens legitimatie vervallen is, zal niet opnieuw gelegitimeerd mogen worden, dan na het overleggen van een bewijs van zoodanigen Godzaligen wandel, als den Christen-Leeraar betaamt, van den Ring, waaronder hij geressorteerd heeft, en van den kerkeraad of kerkeraden,

toezicht houdende over de gemeente of gemeenten, waarin hij gedurende de laatste twee jaren gewoond heeft, en het houden van een „*colloquium doctum*” met de Commissie van Examinatoren, ten einde zijn voortdurende gehechtheid aan de leer onzer Kerk te doen blijken.

Afgezette Predikanten kunnen op de voorgeschreven wijze opnieuw gelegitimeerd worden, alleen na verlof daartoe verkregen te hebben van de Synode zelve.

Art. 18. Een Predikant, die een seculaer ambt of burgerlijke betrekking heeft aanvaard, na verlof gekregen te hebben tot het behoud van zijn status, of die in een ander Gereformeerd Kerkgenootschap als Herder en Leeraar eener gemeente werkzaam geweest is, zal, beroepen zijnde, niet bevestigd mogen worden, dan na het overleggen van bewijs van goed zedelijk gedrag, en, in het laatste geval, ook van zijne Akte van Demissie, en na informatie, ingewonnen door de Commissie van Examinatoren uit den Ring, waaronder hij ressorteert, en na het houden van een „*colloquium doctum*” met voormelde Commissie, teneinde zijne gehechtheid aan de Leer onzer Kerk te doen blijken.

Art. 19. De Predikant eener gemeente, die, zonder verlof van den Ring, waaronder hij ressorteert, voor een tijd meer dan een jaar uit zijne gemeente afwezig is, houdt op Predikant dier gemeente te zijn en zal, beroepen wordende, niet mogen worden bevestigd, dan na de vernieuwde onderteekening van de Akte in Art. 13 hiervoren vermeld.

Candidaten tot den Heiligen Dienst, die, na hunne legitimatie, hunne studiën aan eene buitenlandsche Universiteit hebben voortgezet, zullen, beroepen zijnde niet mogen worden bevestigd, dan na overlegging van een bewijs van goed zedelijk gedrag en de vernieuwde onderteekening van de Akte in Art. 13 hiervoor vermeld.

Art. 20. In geval van de *schorsing* van een Predikant voor onbepaalden tijd, met verlies van traktement, heeft de Ring de macht en het recht, hem uit den dienst der gemeente te ontslaan, met verlies van al de rechten en voorrechten, aan de standplaats verbonden.

Art. 21. Als de *legitimatie* van een Predikant om de eene of andere reden *vervalt*, of als een Predikant, wiens legitimatie vervallen is, *opnieuw wordt gelegitimeerd*, zal de Actuarius Synodi officieel bericht daarvan doen; en de *status van zoodanigen Predikant zal in de andere Gefedereerde Kerken dezelfde zijn*, als in de Kerk, waarin zijn legitimatie vervallen of waarin hij opnieuw gelegitimeerd is.”

Het volgend art. geeft ons een heilig achttal plichten, die den Predikant zijn opgedragen :

Art. 22. Aan den PREDIKANT is opgedragen :

1. De openbare verkondiging van het Evangelie in het algemeen, en in het bijzonder de prediking over den Heidelbergschen Catechismus, minstens 12 maal in het jaar, over de Lijdensgeschiedenis des Heeren, alsook het houden van de gewone vóór- en nabetrachtings-leerredenen vóór en na het Avondmaal.

2. Het bedienen van Doop en Avondmaal.

3. De leiding der openbare Godsdienstoefeningen.

4. De Huwelijksinzegening.

5. Het Catechisatie-onderwijs.

6. Het afnemen van belijdenis des geloofs, in tegenwoordigheid van één of meer Ouderlingen.

7. Het doen van behoorlijk huisbezoek, het bezoeken van de zieken, en voorts al wat tot de zorg der gemeente behoort.

8. Het besturen van de vergadering des kerkerads en der gemeente.

Art. 23. Geen Leeraar zal, vooral op den dag des Heeren, in de Gemeente van een anderen prediken, tenzij met verlof van den Leeraar der gemeente en één of meer kerkeradsleden, of, in afwezigheid van den Leeraar, met verlof van minstens twee of drie kerkeradsleden.

De bepalingen *sub C* aangaande de *Ouderlingen* moeten met een bepaald Afrikaansch oog gelezen worden, d.w.z. de Ouderlingen hebben bij ons eene groote macht en zijn niet slechts in naam bekleeders van dat ambt, gelijk in Nederland vaak het geval is.

Art. 24. Aan de OUDERLINGEN is opgedragen :

1. De behartiging van het zedelijk en geestelijk welzijn der gemeente.

2. De bevordering van het godsdienstonderwijs.

3. Het medetoezicht op de leden der gemeente, inzonderheid door huisbezoek, zoowel afzonderlijk als in vereeniging met den Predikant.

4. Goede acht te hebben op de leer en den wandel van den Leeraar.

Sub D, van DIAKENEN, moet men ook weten dat er eenheid is van bestuur en beheer, en de diaconale fondsen meestal grootendeels voor de kosten van den Eeredienst noodig zijn.

Wij vlechten hier meteen in de beide artikelen 1 en 2 uit Bijl. III *Reglement voor het beheer der Kerkelijke goederen en fondsen*, behoorende tot de Nederduitsch Hervormde of Gereformeerde Kerk van Zuid-Afrika.

1. **AUTONOMIE DER GEMEENTE.** Elke Gemeente der Ned. Herv. of Geref. Kerk, als zoodanig bekend door het Kerkbestuur, is Eigenares harer goederen en fondsen.

2. **DE KERKERAAD, REPRESENTEERENDE DE GEMEENTE, HEEFT HARE VOLMACHT.** De Kerkeraad, representeerende de Gemeente, heeft niet alleen het opzicht over haar, zooals in de kerkelijke wetten en bepalingen vastgesteld, maar heeft ook, als Kerkeraad, het beheer der goederen en fondsen.

De Kerkeraad is derhalve bevoegd tot alle daden van eigendom, ook tot de zoodanige, waartoe anders een bijzondere lastgeving, volgens de burgerlijke wet vereischt zou worden, inzooverre als die bevoegdheid niet door huishoudelijke bepalingen beperkt is."

Art. 25. Aan de **DIAKENEN** is opgedragen :

1. De inzameling der liefdegaven voor de instandhouding van den openbaren eeredienst en de ondersteuning der armen.

2. Hetgeen tot vinding en uitbreiding voor de fondsen der Gemeente kan strekken.

3. Het geregeld bezoeken der armen, teneinde aan den Kerkeraad inlichtingen te kunnen geven tot goede besteding der gelden.

4. Als kerkeraadslid, tezamen met de Ouderlingen, het geestelijk welzijn der Gemeente te behartigen."

In *Afd. E* van **KOSTERS** — wordt slechts één artikel gevonden.

Art. 26, waarin de plichten van kosters en andere beambten nader worden geregeld door huishoudelijke bepalingen.

Wij zijn nu genaderd tot **AFD. IV HET KERKELIJK BESTUUR**. Eerst krijgen wij *sub A de Algemeene Bepalingen*.

De zorg voor de belangen zoo van de Christelijke Kerk in het algemeen, als die van de Ned. Herv. of Geref. Kerk in het bijzonder, *de handhaving der Leer*, de vermeerdering van godsdienstkennis, de behartiging van het onderwijs der jeugd in christelijken zin, de bevordering van christelijke zeden, de bewaring van orde en eendracht en de aankweeking van liefde tot en onderdanigheid aan de Burgerlijke Overheid, moeten steeds het hoofddoel zijn van allen, die in de onderscheidene betrekkingen met het Kerkelijk Bestuur belast zijn."

Opmerkelijk is in *Art. 32* het **REGLEMENT VAN ORDE**, hetwelk in alle Kerkelijke Vergaderingen moet worden nageleefd. Het bevat 27 bepalingen.

De volgende artikelen lichten ons in omtrent het kerkelijk jaar en het kerkelijk orgaan.

Art. 33. Het *Kerkelijk Jaar* wordt gerekend te eindigen met 31 December.

Art. 34. Het weekblad: „*de Kerkbode*” wordt bij dezen verklaard te zijn het *officieel orgaan* der Ned. Herv. of Geref. Kerk van Zuid-Afrika, waarvan één exemplaar van iedere uitgave, wegens de Synode, aan elken Kerkeraad zal worden toegezonden.” (Vroeger was het officieel orgaan: „*De Vereeniging*”.)

Afd. B handelt over den gewonen of gecombineerden *Kerkeraad*, zijne samenstelling, bevoegdheid, ambtsplichten, vergaderingen, ledental enz.

Art. 35. In elke Gemeente zal een afzonderlijke *Kerkeraad* zijn, bestaande uit den Predikant of Predikanten of Consulent, de Ouderlingen en de Diakenen der Gemeente, die haar vertegenwoordigen en bij welken het bestuur der Gemeente, overeenkomstig de aangenomen wetten en bepalingen, berust.

Art. 36. Elke Kerkeraad bestaat uit minstens 5 leden. Hij bepaalt verder zelf het getal der Ouderlingen en Diakenen en regelt dit naar de talrijkheid der Gemeente.

Art. 37. Een *quorum* wordt verkregen door de volstreckte meerderheid, bij tuchtzaken echter door minstens tweederden.

Art. 38. De Ouderlingen en Diakenen behooren te zijn lidmaten der Gemeente, minstens één jaar in haar midden gevestigd, *onberispelijk in belijdenis en wandel*, bekende voorstanders van den openbaren godsdienst en geen tegenstrevers van kerkelijke verordeningen.

Ouderlingen niet beneden de 40 jaren oud, Diakenen niet beneden de 25 jaren.

Art. 39. Er zal ten minste eenmaal in het jaar een *Gecombineerde Kerkeradsvergadering*, minstens veertien dagen tevoren afgekondigd of kennis van gegeven, bestaande uit *dienstdoende en oud-leden*, worden gehouden, op welke nieuwe leden, in plaats van de aftredenden of op andere wijze uitgevallenen, zullen worden gekozen.

Oud-leden zijn zij, die na een dienstdag tot de gemeente blijven behooren; en die, bij verandering van grensscheidingen, als dienende of rustende Kerkeradsleden, in de gemeente komen te sorteeren. Zoo evenwel een lid van den Gecombineerden Kerkeraad uit eene Gemeente vertrekt, en binnen één jaar met vol attest tot haar terugkeert, zal hij weer als lid van den Gecombineerden Kerkeraad beschouwd worden en ook verkiesbaar zijn tot lid des Kerkerads.

Art. 40. Alle Kerkeradsleden worden gekozen voor een diensttijd van twee jaren, waarna zij herkiesbaar zijn. Nadat een Kerkeradslid vier jaren achtereenvolgens gediend zal hebben, zal hij, indien mogelijk, niet worden herkozen, alvorens een jaar te hebben gerust.

Art. 51. De Ambtsplichten van den Kerkeraad zijn :

1. De gemeente te leeren, te leiden en voor te gaan op den weg ten eeuwigen leven.

2. Acht te hebben op het leven en den wandel van de leden en de kweekelingen der gemeente; de zwakken op te wekken; de dwalenden terecht te brengen; de ergerlijken te bestraffen en de tucht omtrent dezelve te handhaven.

3. De belangen der Gemeente in het algemeen en van armen, weduwen en weezen in 't bijzonder, ten zeerste ter harte te nemen.

4. De zaken der Gemeente te bestieren en te zorgen *dat alles eerlijk en met orde geschiede*; bij name goede zorg te dragen voor de Kerkelijke eigendommen en fondsen.

5. Zorg te dragen voor hetgeen den openbaren Godsdienst aangaat.

6. Te zorgen voor het onderwijs der jeugd in de Gemeente, zoowel godsdienstig als seculair (burgerlijk).

7. Onverwijld te voorzien in de vacaturen van Kerkelijke ambtenaren.

Art. 52. De Kerkeraad houdt ten minste *viermaal 's jaars een gewone vergadering*. Buitengewone vergaderingen worden tezamen geroepen door den Voorzitter, wanneer hij zulks noodig oordeelt of wanneer daartoe schriftelijk bij hem aanzoek is gedaan door niet minder dan drie leden van den Kerkeraad.

Art. 53. De Kerkeraad zorgt, met behulp der Gemeente, voor een behoorlijke woning en toereikend salaris voor den Predikant.

Wij krijgen thans uitvoerige instructies voor den *Kassier-Diaken*. Voor Nederlanders is het interessant te zien, hoe men in onze Kerk aan hare fondsen komt. Daar Afd. VII handelt over de *Kerkelijke fondsen*, zullen wij er straks uitvoeriger bij stilstaan.

Art. 54. Er zal een *Kassier* zijn, te benoemen uit de leden der vergadering of daarbuiten, die zich houden zal aan de volgende instructiën :

1. Hij is belast met de ontvangst van alle gelden, zoowel van die welke voor de Gemeente als voor de Kerk in het algemeen, worden geheven. De Synodale collecten moeten door hem onmiddellijk na ontvangst en de heffingen voor het Synodale fonds, ten minste acht dagen vóór den Rings-

zitting, in het bezit van den Rings-Quaestor gesteld worden. De heffingen moeten, overeenkomstig voorgeschreven model worden verzonden.

Aan het einde van ieder Kerkelijk jaar (31 Dec.) zal hij een algemeen overzicht moeten indienen bij den Rings-Quaestor ter verdere behandeling, van alle ontvangsten en uitgaven der gemeentekas, gespecificeerd onder bepaalde hoofden en gecertificeerd door den Kerkeraad.

Op een door den Kerkeraad te bepalen tijdstip zal hij jaarlijks een overzicht moeten geven, ook van de schulden, vaste goederen en uitstaande penningen der Gemeente, welk overzicht zal moeten gespecificeerd zijn volgens wettelijken vorm, en bij den Rings-Quaestor ingediend, ter overlegging aan den Quaestor-Synodi.

Het kasboek der Gemeente, behoorlijk geauditeerd, alsmede afschriften van de twee generale rekeningen, zullen onder toelichting van hem of van een lid des Kerkerads, jaarlijks bij gelegenheid van een Avondmaalsviering of op een anderen geschikten tijd, aan de Gemeente bekend gemaakt en ook ter inzage voorgelegd worden”.

Art. 55. De Kerkeraad zorgt dat Registers behoorlijk gehouden worden van gedoopten, lidmaten en kerkelijk in 't huwelijk ingezegenden.

Art. 56. HUWELIJKEN zullen worden bevestigd door den Leeraar der Gemeente, of een Predikant, die huwelijksbevestiger is (Art. 137). Een vaste dag, doch niet de Zondag, worde daartoe bepaald, maar de Leeraar heeft het recht, ook op buitengewone dagen huwelijken te voltrekken”.

Wij merken hierbij op, dat, terwijl men in Nederland slechts kerkelijke *inzegeningen* des huwelijks kent, men in Zuid-Afrika aan predikanten ook het recht toekent, de gansche huwelijksakte te passeeren. De Regeering verleent aan Predikanten en andere godsdienstleeraars, die dit verzoeken, het radikaal van kerkelijk huwelijksbevestiger, dat niet slechts plaatselijk maar ook een algemeen recht is, zich uitbreidende over de geheele Unie. In vele opzichten geldt nog de Huwelijks-Ordonnantie van DE MIST (1805). In Bijlage IV onzer Kerkwet treffen wij aan : de *Huwelijks-Ordonnantie*, goedgekeurd en vastgesteld krachtens Volksraadsbesluit van 9 en 10 November 1871, en gewijzigd door Wet No. 13 van 1909; benevens zekere Gouvernements-Proclamatien van 1903 en 1905, — waarin de Huwelijks-Ordonnantie van DE MIST plaatselijk is gewijzigd en uitgebreid, met Bijlagen A en B. A. zijn de voorschriften van Predikanten, die aangesteld zijn tot Huwelijksbevestigers voor Blanken. B. Instructies voor het invullen van Huwelijks-Registers.

Nu komen wij aan artikelen, handelende over attestaties en bewijzen van lidmaatschap.

Art. 57. Aan Lidmaten, niet onder kerkelijke tucht zijnde, naar elders verhuizende, zal, op hun verzoek, het volgende Attest worden ter hand gesteld :

HEIL DEN LEZER.

Wij opzieners der Ned. Herv. of Geref. Gemeente
getuigen bij deze, dat als lidmaat dezer gemeente bekend is.

Het zal den Eerwaarden Broeders en Opzieners der gemeente wien dit ons getuigenis zal worden vertoond, gelieven onze genoemde als zoodanig te erkennen, onder hun christelijk opzicht te nemen, en tot het genot der H. Sacramenten toe te laten.

Uit naam en op last des Eerw. Kerkerads.

N. N.

Art. 58. In gevallen, waar er zwaarigheden bestaan tot het verleenen van bovengenoemde attestatie, zal een *certificaat van Lidmaatschap* worden verleend van den volgenden inhoud :

HEIL DEN LEZER.

De ondergeteekende, Predikant bij de Ned. Herv. of Geref. gemeente
certificeert bij deze, dat uit het Lidmatenregister der gemeente blijkt, dat, na voorafgaande geloofsbelijdenis, of met ingeleverd certificaat van lidmaatschap uit de gemeente tot lidmaat van bovengenoemde gemeente aangenomen is den 19

Gegeven te

Op heden den 19

N. N.

Art. 59. Deze documenten behooren minstens zes maanden na datum van uitreiking te worden ingeleverd.

Art. 60 geeft ons de vragen, gesteld bij de Kerkvisitatie. Wij gelooven, dat dit dokument waard is om door de besturen onzer Herv. gemeenten in Nederland te worden gekend en nagevolgd. De kerkeraad van iedere gemeente zal, bij elke gewone Ringsvergadering, een door den kerkeraad

in een vergadering behoorlijk geteekend, verslag van den toestand der gemeente (Kerkvisitatie) indienen, in welk verslag op de navolgende vragen geantwoord zal worden :

1. Zijn in uwe gemeente, op Zon- en Feestdagen al de gewone preekbeurten waargenomen ?

2. Is er ook, tenminste twaalf maal in het jaar, naar volgorde over den Catechismus gepredikt, en zijn, op de gewone tijden, de Lijdensstoffen behandeld ?

3. Zijn er ook Voorbereidings- en Dankzeggingsleerredenen gehouden vóór en na het Avondmaal ?

4. Is ook het Avondmaal vier maal in het jaar gehouden ?

5. Is er ook geregeld catechistatie gehouden, ter onderwijzing in de Bijbelsche Geschiedenis en in de Geloofs- en Zedeleer, en zoo mogelijk ook in de Kerkelijke geschiedenis ? Welke handleidingen worden daartoe gebruikt ?

6. Zijn er lidmaten op den bepaalden tijd aangenomen, en wanneer is de tijd, daartoe bij U bepaald.

7. Is er ook behoorlijk werk gemaakt van het herderlijk bezoeken der gemeente, en in 't bijzonder der zieken ?

Over hoe groot een deel der gemeente is het huisbezoek in het afgelopen jaar geschied.

8. Is er door den kerkeraad behoorlijk opzicht gehouden over de gemeente ?

9. *Zijn de leden van den kerkeraad onberispelijk in leer en wandel en komen zij getrouw ter Kerke ?*

10. Zorgen de Diakenen opletten voor de inzameling en bewaring der aalmoezen en andere inkomsten der Kerk ?

11. Is er behoorlijk rekenschap gedaan van de inzameling en uitdeeling. Is het Predikantssalaris geregeld betaald ? Is in uwe gemeente voldaan aan Art. 54 (b) ?

12. Heeft er een geregelde aftreding plaats gehad van Ouderlingen en Diakenen.

13. Zijn er notulen gehouden van de handelingen des kerkerads ?

14. Uit hoeveel personen bestaat de gemeente ? Hoevele daarvan zijn lidmaten ?

15. Hoevele personen zijn er, na gedane belijdenis, aangenomen, en hoeveel met attestatiën of certificaten sedert het laatste jaar ? Hoevele gedoopt ? Hoevele personen in het huwelijk bevestigd ?

16. Zijn de Doop-, Lidmaten en Huwelijksregisters behoorlijk in orde gehouden?

[Hier eischt de voorzitter op de geauthentiseerde afschriften van Doop- en Lidmatenregisters, welke bij de Archieven gedeponneerd blijven, en door den Archivarius moeten doen ingebonden worden als het Algemeen Register van Gedoopten en Lidmaten in de Ned. Herv. of Geref. Kerk van Z.-Afrika Art. 74 (6)]

17. Worden in uwe gemeente catechiseermeesters gevonden en verrichten zij hun werk naar behooren?

18. Heeft men reden tot klagen over den staat en de administratie der Kerkelijke goederen en gebouwen?

19. Is er voor gezorgd, dat de posten van Organist, Koster en andere bedienden toevertrouwd zijn aan daartoe geschikte personen?

20. Is er behoorlijk voor gezorgd, dat bij den openbaren eeredienst alle hinderpalen geweerd werden?

21. Hoevele Zondagsscholen telt uwe gemeente? Hoevele onderwijzers? Hoevele kinderen wonen de Zondagscholen bij? Hoevele kinderen van uwe gemeente worden naar schatting in de dagscholen onderwezen.

22. Wat is het bedrag van de heffingen voor het laatste jaar in uwe Gemeente? Zijn zij verantwoord bij den Rings-Quaestor? (Art. 54, 1).

23. *Wat is in uwe gemeente het laatste jaar gecollecteerd voor:*

a. Het Synodale Zendingsfonds?

b. De Zending onder Israël.

Zijn die collecten bij den Rings-Quaestor verantwoord?

Wat is er verder in de gemeente, geldelijk als anderszins, gedaan voor het Zendingswerk, plaatselijk en elders? Wat is het totaal bedrag in uwe gemeente besteed aan werk onder Israël en de Heidenen?

24. Wat is in uwe gemeente, gedurende het laatste jaar gecollecteerd voor:

a. De Theol. Kweekschool?

b. De Hulpbehoevende gemeenten?

c. De Hulpbehoevende Jongelingen?

d. De Normaal School?

e. De Arbeids-Kolonie?

f. De Bijbelverspreiding?

g. De Wees-inrichtingen?

h. Het onderhoud der armen?

i. De Opleidingschool te Wellington?

Zijn deze collecten bij den Rings-Quaestor verantwoord ?

Deze vragen beantwoord zijnde, handelt de Ringsvergadering naar bevind van zaken.

Art. 61. De kerkeraad zorgt, dat jaarlijks naar de gewone vergaderingen des Rings worden gebracht en aan den Ring verantwoord, geauthentiseerde afschriften van Doop- en Lidmatenregisters. Deze afschriften mogen door eene Commissie, maar de stukken vermeld en Art. 60 en 62 moeten door den kerkeraad worden onderteekend.

Art. 62. Elke kerkeraad levert in bij elke gewone Ringsvergadering, een verslag van den *staat van den godsdienst* in de gemeente (Art. 84). Dit verslag, hetwelk aan de gemeente moet worden voorgelezen, bepaalt zich hoofdzakelijk tot :

1. Openbaren eeredienst (bijwoning ervan).
2. Openbare zedelijkheid.
3. Kerkelijke inzegening des huwelijks.
4. Opvoeding.
5. Huisgodsdienst.
6. Biduren.
7. Geestelijk leven.

De Wet is nu genaderd tot Afd. C : *De Ringen*.

Art. 64. Ter geregelde uitvoering van het Kerkelijk Bestuur worden de Gemeenten onderling vereenigd tot *Ringen*, die volgenderwijze zijn samengesteld ;

1. De Ring van *Potchefstroom* ; 2. De Ring van *Rustenburg* ; 3. De Ring van *Lijdenburg* ; 4. De Ring van *Utrecht* ; 5. De Ring van *Hartebeestfontein*. De statistiek der tot de Ringen behorende gemeenten geven wij later.

Art. 65. De Ringen zijn belast met de zorg voor de belangen van den godsdienst ; de bewaring der goede orde en handhaving der Kerkelijke wetten in hun ressort ; het bevorderen van godsdienstonderwijs ; het zorgen voor de vermeerdering van gemeenten ; het benoemen van consulenten ; het maken van kerkelijke grensscheidingen ; het doen kiezen van Kerkeraden bij nieuw opgerichte gemeenten ; het doen van kerkelijke visitatie en het correspondeeren met bevoegde machten, in zaken de Ringen betreffende.

Zij nemen mede in behandeling alle zaken, welke, of ter eerster instantie, of in beroep voor hen worden gebracht.

Art. 66. *Leden van den Ring* zijn: de dienstdoende Predikanten van alle gemeenten, onder diens ressort, met één of twee Kerkeraadsliden voor iedere gemeente, voorzien van een geloofsbrief.

Heeft eene Gemeente meer dan één Predikant dan kan de Kerkeraad dier Gemeente één Ouderling voor elken additioneelen Predikant afvaardigen.

Art. 67. Voorstellen aan de Ringsvergaderingen kunnen worden ingezonden door de Kerkeraden, en Predikanten en de afgevaardigden. *Ieder lidmaat der Kerk heeft de vrijheid voorstellen, bij wijze van verzoekschrift aan de Ringsvergadering te doen.*

Art. 68. De gewone vergaderingen des Rings worden eenmaal 's jaars gehouden, op zoodanige plaats en tijd, als door de vorige vergadering zal zijn bepaald, en komen bijeen in de maand Januari of Februari.

Art. 69. Buitengewone vergaderingen des Rings worden door den Voorzitter deszelven belegd, (art. 70) op schriftelijk aanzoek, met opgave van redenen, door minstens drie leden van den Ring of op aanzoek der Ringscommissie.

Art. 72. De Voorzitter des Rings wordt, op elke gewone Ringsvergadering uit de leden gekozen en blijft in functie van de eene tot de andere gewone vergadering en bepaaldelijk, totdat bij de volgende de Voorzitter zal zijn gekozen.

Art. 73. Elke Ring zal een *fasten Scriba* hebben, door de Ringsvergadering uit hare leden te kiezen, die ook de *betrekking van Quaestor* zal waarnemen.

In de artikelen 74 en 76 krijgen wij dan een overzicht van de op hem rustende verplichtingen.

Art. 77. Er zal door de gewone Ringsvergadering eene Commissie worden gekozen, welke onder den naam van *Rings-Commissie* fungeeren zal van den afloop der ééne gewone Ringsvergadering tot den afloop der volgende.

Deze Commissie zal uit drie leden bestaan, waaronder de Rings-Scriba, voor welke even zoovele secundi worden gekozen, die, wanneer vereischt, naar volgorde, zullen worden opgeroepen door den Scriba. Zij kiest haren eigen Voorzitter en neemt in behandeling zaken, welke geen uitstel kunnen lijden. In alles, de Kerkelijke tucht betreffende, handelt zij zooals voorgescreven in Art. 252.

Art. 78. Bij elke gewone Ringsvergadering zullen er verslagen worden ingediend door den aftredenden Voorzitter, den Scriba en Quaestor, de Ringscommissie en andere permanente Commissiën.

Art. 79. De gewone Ringsvergadering benoemt uit hare leden eene commissie, om de afschriften van Doop- en Lidmatenregisters na te zien; alsmede eene Commissie van *Rationarii*, om de ingekomen rekeningen van heffingen uit elke Gemeente en de boeken van den Rings-Quaestor

te auditeeren, en, goedgekeurd zijnde, te onderteekenen. Aan laatstgenoemde Commissie is ook opgedragen, om, ter plaatse waar de Ring zitting houdt, de kerkelijke registers en andere boeken dier Gemeente in te zien, en den Kerkeraad, desvereischt, met advies te dienen.

Art. 80. Tijdens de Ringsvergadering zal er eene *Conferentie* worden gehouden van de leden des Rings en die der Gemeente, teneinde onderlinge belangstelling in het welzijn der Kerk aan te kweeken.

Het onderwerp ter bespreking te worden bepaald en de sprekers aangewezen vóór de samenkomst des Rings, door den Voorzitter, in overleg met den plaatselijken Leeraar.

Art. 81. De Ring benoemt, bij ieder zijner gewone vergaderingen, een *Ring-Zendings-Commissie*, bestaande uit drie leden, waarvan de Predikant, door de Synode benoemd (Art. 115) *ex officio* lid zal zijn. (Zie Art. 154).

Art. 82. Bij elke gewone vergadering van den Ring zal er eene *Rings-Zondagschool-Commissie*, benoemd worden, waarvan de Predikant, door de Synode benoemd (Art. 116) *ex officio* lid en Voorzitter zal zijn teneinde het Zondagschoolwezen, in het Ring-ressort te bevorderen.

Art. 84. Elke Ring zal één zijner leden aanstellen, die in het jaar, wanneer de Synode zitting houdt, een *verslag* zal inleveren *van den godsdienstigen toestand der Gemeenten onder zijn ressort*, (Art. 62) welk verslag bij gelegenheid van het Broederlijk Onderhoud zal worden behandeld.

Afd. D: *de Synode.*

De artikelen 86—117 (bl. 29—37) zijn aan haar gewijd.

Art. 86. Het hoogste Kerkbestuur der Nederduitsch Hervormde of Gereformeerde Kerk van Zuid-Afrika berust bij de Synode.

Art. 87. De Synode is samengesteld uit de dienstdoende Predikanten der Ned. Herv. of Geref. Kerk van Zuid-Afrika, benevens één Ouderling voor elken Predikant door iederen Kerkeraad afgevaardigd.

Art. 90. De Synode komt bijeen in de maand Mei of Juni van dat jaar, zooals door haar van tijd tot tijd zal worden besloten, en wel te Pretoria, tenzij anders bepaald. De Moderatuur den datum van samenkomst vast te stellen.

Zij wordt drie maanden tevoren samengeroepen door eene kennisgeving van den Scriba, aan de respectieve Kerkeraden.

Op den Zondag, vier weken vóór de samenkomst der Synode, zal er met het oog daarop, in de verschillende gemeenten een *Algemeene Biddag* worden gehouden.

Art. 93. De volgende bijzondere bepalingen worden, bij de gewone Synodale Vergadering in acht genomen :

1. Op het bepaalde uur komen de afgevaardigden samen in het kerkgebouw.

2. De aftredende Moderator wijst de plaatsen aan, naar ouderdom der Gemeenten ; eischt op en leest voor de geloofsbrieven ; verklaart na goedkeuring daarvan, de Vergadering voor wettig geconstitueerd en opent, of zelf, òf door een daarvoor gevraagd Leeraar, de Vergadering plechtig met gezang, leerrede (van den kansel) en gebed.

De Afgevaardigde kerkeradsleden geplaatst bij hunne respectieve Predikanten.

3. Hierna vindt plaats, nog onder leiding van den aftredenden Moderator, de verkiezing van den nieuwen Moderator, Assessor, Scriba en Assistent-Scriba.

4. De nieuwe Moderator aanvaardt zijn taak, naar verkiezing, met of zonder toespraak tot de Vergadering.

5. De Scriba legt ter tafel eene opgave van de werkzaamheden der Vergadering.

6. Bij den aanvang van elke zitting worden de notulen der vorige gelezen, en, na goedkeuring, door de Moderatuur geteekend.

7. Tijdens de zitting der Vergadering wordt door de leden het H. Avondmaal gevierd.

8. De sluiting geschiedt met gezang, gepaste leerrede van den kansel, dankgebed door een der Leeraren, vooraf daartoe verzocht.

Indien de Synode der Ned. Herv. Kerk in den Haag, aldus in het midden der Gemeente samenkwam, voorafgegaan door een Algemeenen Biddag en in tegenwoordigheid van al de leden der Kerk, die daarin lust gevoelen, zelfs vele dames, zouden hare vergaderingen niet meer belangstelling inboezemen dan thans, helaas ! het geval is ? De Synodale vergaderingen in de Kaapprovincie, Vrijstaat, Natal en Transvaal, zijn publieke feestdagen schier, die men niet hoog genoeg kan aanslaan. Het geheele publieke leven ervaart er langen tijd nog den weerslag van. De Kerk, door eene biddende schare van belangstellenden op de vleugelen des gebeds gedragen, en in tegenwoordigheid van eene biddende schare van belangstellenden hare hoogste vergaderingen houdende, — de predikanten in toga's de ouderlingen in gekleede jas, met witten das, — moet gezegend en ten zegen zijn !

Art. 97. De Moderator Synodi zal, benevens zijne andere plichten, die hij als zoodanig te vervullen heeft, de Kerk als lid van het Collegie van Curatoren van de Theol. Kweekschool der Ned. Geref. Kerk van Zuid-Afrika moeten vertegenwoordigen.

Art. 98. Er zal een Scriba Synodi zijn, uit de dienstdoende Leeraren der Kerk gekozen, die, tegelijk als Scriba der Synodale Commissie en van de Afgevaardigden naar den Raad der Kerken zal fungeeren.

Art. 99. Er zal een vaste Actuarius Synodi zijn, die tevens Archivarius zal zijn, op voordracht van de Moderatuur, uit de dienstdoende Leeraren door de Algemeene Vergadering gekozen.

Art. 100. Er zal een Quaestor Synodi zijn, aan wien het bestuur van alle fondsen, behorende tot de Synode, wordt toevertrouwd.

Art. 101. De *Moderatuur* der Synode is samengesteld uit den Moderator, Assessor, Actuarius en Scriba Synodi.

Art. 102. Er zal eene Commissie zijn, onmiddellijk uitgaande van de Synode en die haar vertegenwoordigt, onder den naam van DE SYNODALE COMMISSIE.

Art. 103. Deze Commissie zal bestaan uit de Moderatuur, één Predikant en vier Ouderlingen, leden der Synode, met een gelijk aantal Predikanten en Ouderlingen, als Secundi, door de Vergadering te worden gekozen. De Secundi-leden worden in volgorde opgeroepen.

Art. 109. Op een der eerste dagen van de Synodale Vergadering zal er eene *Rechtscommissie* benoemd worden, aan welke de Synode zal toevertrouwen alle klachtschriften, beroepen van uitspraken van lagere Kerkbesturen en alle documenten daarop betrekking hebbende.

Art. 110. Er zal eene permanente Commissie van Orde zijn, door den Moderator aan het einde van elke gewone Synodale Vergadering te worden benoemd tot het ontwerpen van een schema van werkzaamheid voor de volgende vergadering.

Art. 111. Er zal een permanente *Commissie van Revisie* der Kerkwet zijn, bestaande uit drie leden, waarvan de *Actuarius ex officio* lid zal zijn.

Art. 112. Er zal bij elke gewone Synodale Vergadering eene *Commissie* bestaande uit drie leden, waarvan de *Quaestor Synodi ex officio* lid zal zijn, benoemd worden op voordracht der Moderatuur.

Art. 114. Bij elke gewone Synodale Vergadering zal er eene COMMISSIE VAN EXAMINATOREN, bestaande uit vier predikanten, waarvan de *Actuarius ex officio* lid en scriba is, op voordracht van de Moderatuur, gekozen worden

ter legitimatie van inkomende Predikanten en tot het houden van het Zendingsexamen. Voor iederen primarius zal er een secundus zijn.

Art. 115. Bij elke gewone Synodale Vergadering zal er eene ALGEMEENE ZENDING-COMMISSIE benoemd worden, op voordracht der Moderatuur, bestaande uit zoovele Predikanten, als er Ringen zijn: één Predikant uit elken Ring te worden genomen.

Art. 116. De Synode zal, bij elke gewone vergadering, eene SYNODALE ZONDAGSSCHOOL COMMISSIE, op voordracht der Moderatuur benoemen, bestaande uit zoovele leden als er Ringen zijn. Deze Commissie zal zich ten doel stellen de belangen der Zondagsschool te behartigen: *opdat zij in de Kerk de plaats moge innemen, die zij verdient* en die haar zal doen worden, de kweekschool der gemeente.

Art. 117. Gedurende de zittingen der Synode zal door de Moderatuur een tijd worden afgezonderd, tot een *Broederlijk Onderhoud* harer leden, — alsook voor de viering van het *Heilige Avondmaal*.

Afd. E handelt over den RAAD DER KERKEN, in de artikels 118—122. Daar het slot-Hoofdstuk is getiteld: „DE RAAD DER KERKEN — ORGANISCHE KERKVEREENIGING — en men daar zeer uitvoerig over dit belangrijk punt wordt ingelicht, laten wij het hier weg.

AFD. V, ARBEID DER KERK (Afd. A—H, artt. 123—218), vangt aan met den dienst des Woords en der Sacramenten, als haar hoofdarbeid. Dit is zeer schoon gedacht, niet waar? en voorts den arbeid onder blanken en gekleurden.

Afd. A. Algemeene Bepalingen.

Art. 123. De arbeid der Kerk bepaalt zich tot:

1. Den openbaren eeredienst, het godsdienstig en seculair onderwijs en het herderlijk werk in de Gemeenten.
2. De behartiging der Zending.
3. De zorg voor de geestelijke belangen harer leden en de zielen onder haar ressort, door de stichting van nieuwe gemeenten en de aanvulling van vacaturen, in deze zoowel als in de reeds bestaande.

Afd. B. De openbare Eeredienst.

Art. 124. De openbare Eeredienst is de openlijke en gemeenschappelijke Godsdienstoefening der Gemeente, onder de verkondiging van Gods Woord met de aanklevende bediening der gebeden en der Heilige Sacramenten, en het zingen van Psalmen en Evangelische Gezangen, waartoe mede kunnen

geacht worden, te behooren: de Kerkelijke Inzegening des Huwelijks, de openbare Biduren, Dank- en Boetedagen en Christelijke Conferentiën.

Art. 125. De *prediking* zal geschieden door eene duidelijke voordracht en toepasselijke aanwending van het Woord van God, zoo in het openbaar als bij de huizen, betuigende de bekeering tot God en het geloof in den Heere Jezus Christus, en zal tevens dienen tot de opbouwning der geloovigen.

Art. 126. Op den 31sten Oct., of op den Zondag den naasten daaraan, zullen in het openbaar de geschiedenis en de zegeningen der *Kerkhervorming* in gedachtenis gehouden worden en het onderscheid tusschen de Leer der Protestantsche en die der Roomsche Kerk op den voorgrond worden gezet.

Op den 16^{den} December van elk jaar zal Dingaansdag godsdienstig gevierd worden.

Art. 127. De HEILIGE DOOP wordt bediend bij den openbaren eeredienst, in tegenwoordigheid, zoo maar immer mogelijk, van de ouders. Het doopen bij eene andere gelegenheid zal den Leeraar vrijgelaten worden, mits hij daartoe de noodzakelijkheid inziet.

Art. 132. Kinderen, boven de 7 jaren zullen niet worden gedoopt, maar moeten ongedoopt blijven, totdat zij belijdenis van hun geloof zullen hebben afgelegd, en hier omtrent zal geen uitzondering worden toegelaten.

Art. 133. Wanneer ouders Doopgetuigen opgeven, wordt het verstaan, dat zij met de personen overeengekomen zijn, en dat de verplichting van de laatstgenoemden is toe te zien, dat van de christelijke opleiding van het kind tot het lidmaatschap behoorlijk werk gemaakt, en bij verwaarloozing de Kerkeraad daarvan ingelicht wordt.

Als Doopgetuigen zullen worden erkent alle niet gecensureerde leden van deze Kerk en van de zusterkerken in art. 6 genoemd.

Art. 134. Geen jongeling beneden de achttien jaren en geen meisje beneden de zestien jaren zal mogen worden aangenomen, dan onder zeer buitengewone omstandigheden. In twijfelachtige gevallen zal de candidaat een uittreksel uit het doopregister moeten vertoonen.

Art. 136. De BEVESTIGING VAN LIDMATEN, vereischt tot het genot der Kerkelijke voorrechten, zal in het openbaar, op de meest plechtige wijze geschieden, en de aangenomenen zullen, in tegenwoordigheid der gemeente, op de volgende vragen hebben te antwoorden:

1. Geloofst gij van harte de leer, door u beleden?
2. Hebt gij u van harte voorgenomen, bij die leer, door Gods genade, te blijven, de zonde te verzaken en een christelijk leven te leiden?

3. Belooft gij ook u te zullen onderwerpen aan het kerkelijk opzicht, en, ingeval gij u mocht ontgaan, aan de kerkelijke tucht?

Art. 137. Lettende op den Goddelijken oorsprong des HUWELIJKS, zoo behooren de huwelijken kerkelijk te worden ingezegend.

Art. 138. Des Heeren HEILIG AVONDMAAL zal in elke gemeente minstens viermaal in het jaar worden gevierd.

Art. 139. Tot het *Heilige Avondmaal* zullen ook worden toegelaten *blanke* leden van andere Protestantsche Kerken, mits zich eerst bij den Leeraar of Ouderling der Gemeente vervoegende en deze geen reden van twijfel heeft ten opzichte van hun lidmaatschap en zedelijk gedrag.

Art. 140. De Synode beveelt dringend aan dat in de gemeenten OPENBARE BIDUREN zullen gehouden worden, waarin Gods Woord wordt gelezen en betracht, benevens het gemeenschappelijk bidden en zingen.

Afd. C, handelende over het *Godsdienstig Onderwijs* bevat veel dat rijpe overweging en navolging verdient. Zondagsscholen zijn kerkelijk. Catechisatieboeken zijn voorgeschreven en van de jonge lidmaten wordt niet slechts behoorlijke kennis van Gods Woord en van de Leer der Kerk maar ook persoonlijke ondervinding van de genade des Heeren Jezus Christus geëischt. Voor Schoolwezen, Evangelisatie, Bijbel- en Boekverspreiding benoemt de Synode Commissies, die aan haar rekenplichtig zijn.

Art. 141. De Synode beveelt ten sterkste aan het houden van ZONDAGSSCHOLEN, zoowel in de buitenwijken der gemeente als op het dorp.

Art. 142. CATECHISATIE ter voorbereiding tot het lidmaatschap zal in elke gemeente, waar het doenlijk is, door den Leeraar worden gehouden. Als handleidingen bij den Bijbel worden aanbevolen: vooral het Catechisatieboek en de Kinderbijbel.

Art. 143. Degenen, die als lidmaten der Kerk wenschen te worden aangenomen, zullen, waar de Leeraar zulks noodig oordeelt en waar het doenlijk is, een tijdlang bij hemzelve of bij een Catechiseermeester onderricht moeten genieten.

Art. 144. Van hen, die wenschen aangenomen te worden als leden, zal worden vereischt een behoorlijke kennis van Gods Woord en van de Leer der Kerk, gelijk die uitgedrukt staat in den Heidelbergschen Catechismus, of in het Kort Begrip, en, waar zulks eenigszins geschieden kan, de beginselen der Kerkelijke geschiedenis, en vooral een onergelijken wandel. Voorts zal den candidaten tot het lidmaatschap door den Leeraar ernstig en getrouwelijk

op het hart gedrukt worden, dat bekeering des harten tot God door den Heiligen Geest en persoonlijke ondervinding van de genade des Heeren Jezus Christus, het noodzakelijk vereischte is tot het levend lidmaatschap der Christelijke Kerk.

Art. 145. Tot bevordering van het Schoolwezen, de Evangelisatie, Bijbel- en Boekverspreiding, draagt de Synode het aan elken Kerkeraad op te ageeren als eene commissie van onderwijs en Evangelisatie.

Afd. D Het seculair (Burgerlijk) onderwijs bevat slechts één artikel.

Art. 146. Het wordt den kerkeraad opgedragen zooveel mogelijk toe te zien, dat de *opvoeding* der jeugd behoorlijk behartigd wordt in de gemeente en dat daartoe geschikte onderwijzers worden aangesteld.

(Wij meenen, dat in vele Transvaalsche gemeenten Kerkscholen bestaan.)

Afd. E. Het Herderlijk werk bevat één veelzeggend artikel.

Art. 147. Huisbezoek zal geschieden door den Predikant en de Ouderlingen, om onderzoek te doen naar *den geestelijken toestand der leden; de waarneming van den huiselijken godsdienst; de opvoeding der kinderen; het bijwonen van de openbare godsdienst oefening*, en, in het kort, naar alles, wat in betrekking staat tot bevordering van de welvaart der gemeente.

Afd. F behandelt, in de artt. 148—169, *de Zending*. En gij, die met erge in den aanhef der wetten onzer Vereen. Kerk in *Transvaal* hebt gelezen, dat onze Kerk uitgaat van het beginsel: *geen gelijkstelling tusschen blanken en gekleurden*, en van de Hervormde Dissenters hebt vernomen, dat een der redenen, waarom zij niet met onze Vereenigde Kerk meegingen, was, dat wij voor gelijkstelling zijn en de Hervormden nooit gekomen zijn tot eigen Zendingarbeid, „omdat onze menschen er tegen zijn”; — gij, die verder weet, hoe ook in de van ons gescheiden „Gereformeerde Kerk” zulk een ontzettende strijd is geweest en zulk een jaren lange verbittering tegen alle Zendingswerk, dat de „dubbele Doppers” zich van de „enkele” afscheidden, omdat zij alle zendingswerk uit den boeze achtten, dewijl het voerde tot gelijkstelling, en de „Gereformeerde Kerk” slechts heel recent Zendingswerk begonnen is en heel zwak nog maar een paar posten door hen bezet zijn; — zij zult U verbazen, over het feit, dat onze Vereen. Kerk, die *met denzelfden hardnekkigen tegenstand te kampen had*, als de dissenters, hoewel zij eene concessie deed aan hen, die van geen gelijkstelling wilden weten, en derhalve dat principe in hare Kerkwet heeft ongenomen, de kwestie daardoor heeft opgelost, dat zij den zwarten broeder, wiens be-

hoeften en ontwikkeling zoo zeer verschillen van die der blanken, dat zij onmogelijk in hetzelfde Kerkgebouw met vrucht kunnen worden bearbeid, terwijl de gelijkstelling leidt tot degradatie en onzedelijkheid van blanken en zwarten, geheel zijn eigen Zendingkerk en Zendingssynoden laat behouden en blanken en zwarten tot volle recht komen.

Hoe nu in de wet het verband tusschen onze Kerk en de gekleurden wordt geregeld, voornamelijk door Synodale-Zendingscommissiën, Rings-Zendingcommissies en Plaatselijke Zendingscommissies en de Zendingsgemeenten feitelijk autonoom zijn, blijkt uit het volgende deel onzer Kerkwet, hetwelk wij letterlijk overschrijven, opdat gij zult zien, dat het beginsel : *geen gelijkstelling* niet is, gelijk wij boven opmerkten, de Achilleshiel onzer wetgeving, maar een zeer wijs beginsel, waartoe de scherpst denkende Zendingsvrienden over de geheele wereld gekomen zijn, als de vrucht eener lange ervaring, omdat gelijkstelling zou leiden tot den zedelijken ondergang van blanken en zwarten beiden, dewijl er tusschen blanken en zwarten een door God gewild organisch verschil bestaat. In den aanvang gingen onze Kaapsche Kerken wel van gelijkstelling uit, maar meer en meer komt men daarvan terug. Het doet ons genoegen, dat de scherpzinnige wetgevers onzer Vereen. Kerk nu de oplossing hebben gevonden op de volgende wijze :

Art. 148. De Nederduitsch Hervormde of Gereformeerde Kerk acht het zich ten duren plicht, het rijk des Verlossers te bevorderen, ook door middel van het *Zendingswerk* onder de Heidenen.

Art. 149. Het Zendingswerk wordt verricht in gehoorzaamheid aan het bevel van den Heere Jezus, Matth. 28 : 19 : „Gaaf dan henen, onderwijst al de volken, dezelve doopende in den naam des Vaders, en des Zoons, en des Heiligen Geestes ; leerende hen onderhouden alles, wat Ik u geboden heb” ; en is tegelijk *voorrecht en plicht* van allen, die de zegeningen des Evangelies deelachtig zijn.

Art. 150. Ter bevordering van het Zendingswerk stelt de Synode, bij iedere gewone zitting, een SYNODALE ZENDINGCOMMISSIE aan, en laat, door middel der Leeraren en Kerkeraden, de zaak bij de gemeenten bekend maken, aanprijzen en daarvoor de gebeden, medewerking en liefdegaven der gemeente vragen.

Art. 151. Deze commissie zal bestaan : uit zoovele Predikanten, als er Ringen zijn. Drie der leden zullen een quorum uitmaken voor gewone werkzaamheden. Zij kiest haar eigen Voorzitter en Scriba. De Scriba zal tevens *Quaestor* zijn van het Zending-Fonds.

Art. 152. Aan deze commissie is opgedragen :

1. Het ontvangen en beheeren van alle vrije giften en collecten der verschillende gemeenten, jaarlijks te worden gehouden ter behoeve van de Zending.
2. Het beroepen van Zendingen, voor de Zending-gemeenten, die daarom verzoeken. Het benoemen van candidaten, om beroepen te worden, wordt evenwel toegelaten aan de plaatselijke Zendingcommissie en Kerkeraad der Zendingsgemeente, die zich dan, door middel van de Rings-zendingcommissie, tot de Synodale Zendingcommissie zal wenden.
3. Het onderzoeken der stukken van de Zendingen, die zich aanbieden of beroepen zijn.
4. Het verzorgen van het *Zending-archief*, door het benoemen van een Zending of een anderen bevoegden persoon, die als *Zending-Archivaris* zal optreden, en die zijne plichten zal vervullen overeenkomstig de voorschriften van den Archivaris Synodi, naar de omstandigheden gewijzigd.
5. Het behartigen van het Buitenlandsch Zendingwerk.

Art. 153. 1. De Synodale Zending Commissie regelt en bestuurt, met behulp van de Rings Zending Commissiën, alle zaken betreffende het Zendingswerk, voorzoover die niet door de Synode aan anderen zijn toevertrouwd. Hare uitspraken zijn, in al zulke zaken, final en niet vatbaar voor hooger beroep; zij zelf heeft echter het recht, belangrijke zaken, ter einduitspraak, naar de Synode te refereeren.

2. Zij zal een schriftelijk verslag van hare verrichtingen bij den Scriba indienen, ter behandeling door de Synode.

3. Zij neemt in behandeling alle zaken, welke ter eerste instantie of in hooger beroep voor haar worden gebracht.

4. Zij belegt, om de drie jaren, een ALGEMEENE ZENDING CONFERENTIE, ter behandeling van zaken, rakende de Zending der Kerk. Tijd en plaats van samenkomst door haar te worden bepaald. De reis- en verblijfkosten van de Zendingen alleen, zullen door de kas van de Synodale Zending-Commissie gedragen worden.

5. De leden der Algemeene Zending Conferentie zullen zijn: *a.* De leden der Synodale Zending Commissie; *b.* één afgevaardigde uit elke Rings Zending Commissie; *c.* de Zendingen in den dienst der Kerk; en *d.* één afgevaardigde uit elke plaatselijke Zending Commissie, voorzien van een geloofsbrief ondertekend door den plaatselijken Zending of Predikant.

6. Bij de Algemeene Zending Conferentie zullen twee verslagen, behelzende een beknopt overzicht van art. 62 en art. 154(8) geleverd worden

door een lid van iedere Rings Zending Conferentie, daartoe benoemd.

Art. 154. Aan de RINGS ZENDING-COMMISSIE is opgedragen :

1. *Toezicht te houden, onder de Algemeene Zending Commissie, over alle zaken in het ringsressort, rakende de Zending; alsmede over de Zendingelingen, Evangelisten en andere Zendingarbeiders.*

2. Belangstelling bij de Gemeenten der Kerk op te wekken, door de prediking, als anderszins.

3. Het regelen en besturen, uit eigen beweging of volgens opdracht der Synodale Zending Commissie, en, zoo gewenscht, in overleg met plaatselijke Zending Commissiën, van al den Zendingarbeid in het Ringsressort.

4. Het stichten van plaatselijke Zending-gemeenten met plaatselijke Zending Commissiën, in overleg met den betrokken Kerkeraad of Kerkeraden.

5. Het aanstellen van Evangelisten in de Zending Gemeenten binnen het Ringsressort.

6. Het indienen van een jaarverslag bij den *Rings-Scriba*. ter behandeling bij elke gewone Rings-vergadering. Daarna zal deze zulks aan den Scriba der Algemeene Zending Commissie verzenden.

7. Het in behandeling nemen van alle zaken, welke, of ter eerste instantie, of in hooger beroep, voor haar worden gebracht.

8. *Het beleggen van een jaarlijksche Zending Conferentie.* Leden van die Conferentie zijn : De leden van de Rings Zending Commissie ; één of twee afgevaardigden uit de Plaatselijke Zending Commissie ; de Zendingelingen van den Ring en één of twee afgevaardigden uit den Kerkeraad der Zendingsgemeente, waar die bestaat, voorzien van een geloofsbrief, ondertekend door den Voorzitter. De Evangelisten en Voorstanders zullen op deze Conferentie een adviseerende stem hebben. De Voorzitter der Conferentie door de Rings Zending Commissie te worden benoemd.

Op deze Conferentie zullen behandeld worden : twee verslagen, opgetrokken door de plaatselijke Zending Commissie, met behulp van de Evangelisten en Voorstanders of Kerkeraadsliden, en ondertekend door eene Commissie uit eerstgenoemden. Na afhandeling worden zij in bewaring gesteld van den Scriba der Rings Zending Commissie, t.w. :

a. een verslag volgens Art. 62 (staat van den Godsdienst in de gemeente).

b. een verslag van den toestand der gemeente, handelende over de volgende vragen : (1—16).

1. Worden de preekbeurten geregeld des Zondags in uwe gemeente

waargenomen? En waar er consulent-gemeenten zijn, de diensten behoorlijk geleid?

2. Is het Avondmaal viermaal in het jaar gehouden?

3. Is er geregeld catechisatie in de gemeente gehouden?

4. Zijn er lidmaten op den bepaalden tijd aangenomen? En wanneer is de tijd, daartoe bij u bepaald?

5. Is er behoorlijk werk gemaakt van het herderlijk bezoek der gemeente en in het bijzonder der zieken? Over hoe groot een deel der gemeente is het huisbezoek in het afgelopen jaar geschied?

6. Is er behoorlijk rekenschap gedaan van de inzameling der bijdragen volgens Art. 158? Hoeveel is in het afgelopen jaar ontvangen, alsook voor doop, aanneming en bevestiging van huwelijken?

7. Uit hoeveel personen bestaat de gemeente? Hoeveel daarvan zijn lidmaten? Hoevele Heidenen wonen in uwe onmiddellijke nabijheid?

8. Hoevele personen zijn er, na gedane belijdenis, aangenomen en hoevelen met certificaten, sedert het laatste jaar? Hoevelen gedoopt? Hoevele paren in het huwelijk bevestigd?

9. Is er door de Voorstanders of Kerkeradsleden en Evangelisten behoorlijk opzicht gehouden over de gemeente?

10. Zijn de Voorstanders of Kerkeradsleden en Evangelisten onberispelijk in leer en wandel, en komen zij getrouw ter kerke?

11. Hoevele Evangelisten zijn er in uwe gemeente? Is hun salaris geregeld betaald?

12. Is er een Zending in uwe gemeente? Is zijn salaris geregeld betaald?

13. Zijn de Doop-, Lidmaten- en Huwelijksregisters behoorlijk in orde gehouden? (Hierop eischt de Voorzitter de geauthenticeerde afschriften van bovengenoemde registers op; welke afschriften naar den Zending Archivaris zullen verzonden worden ter bewaring)

14. Is er behoorlijk voor gezorgd, dat bij den openbaren eeredienst alle hinderpalen geweerd worden?

15. Wat is er in uwe gemeente gedaan voor het onderwijs? Hoevele onderwijzers zijn er? Hoevele personen worden naar schatting onderwezen? Zijn er Zondagscholen in uwe gemeente? Hoevele onderwijzers? Hoevele kinderen wonen de Zondagscholen bij?

16. *Welke heidensche gewoonten hinderen het meest in uw werk?*

9. De tucht uit te oefenen over Evangelisten, Kerkeradsleden en Voorstanders der Zending gemeente. (Zie Art. 157).

10. De Jaarlijksche Conferentie regelt de consulentschappen.

11. Het regelen, in Ringen waar er twee of meer Zendingen arbeiden, van het bedrag, dat gestort moet worden, door iedere plaatselijke Zendingcommissie of Kerkeraad, alwaar er geen Zending staat.

Art. 155. 1. Het is wenschelijk, dat er ZENDINGGEMEENTEN gesticht worden in verband met de Ned. Herv. of Geref. Kerk van Zuid-Afrika.

2. Waar er eene Zendinggemeente gesticht is of gesticht wordt, zal de Rings-Zendingcommissie zoodanige gemeente administreeën of doen administreeën, door middel van een plaatselijke Zendingcommissie of Kerkeraad der Zendinggemeente.

3. In *Zendinggemeenten van meer dan 200 leden*, kunnen, waar zulks begeerd wordt en als de plaatselijke Zendingcommissie acht, dat de tijd daartoe gekomen is, Kerkeraden aangesteld worden door de plaatselijke Zendingcommissie in overleg met de Zendinggemeente. Met betrekking tot de aanstelling van Kerkeraadsliden volge men Art. 24, 25 en 38.

4. In de vergaderingen van den Kerkeraad der Zendinggemeenten hebben de leden van de Pl. Zendingcommissie recht van zitting en stemming.

5. Het finantieel bestuur blijft in handen van de Pl. Zendingcommissie t. w. het ontvangen en beheeren van alle fondsen en bijdragen der Pl. Zendinggemeente toekomstige. Van de inkomsten en uitgaven zal er behoorlijk jaarlijks verslag gedaan worden bij de Zendinggemeente.

6. *Bij den Kerkeraad der blanke gemeente worde er jaarlijks een verslag ingediend door de Pl. Zendingcommissie of Kerkeraad der Zendinggemeente, van den toestand en de verrichtingen der Zendinggemeente, overeenkomstig Art. 160, 4.*

7. De predikdienst en het verder herderlijk werk, worden in eene Zendinggemeente waargenomen door een in de gemeente gevestigden, geordenden zending en waar er geen geordende zending is, berust de zorg, voor de waarneming van dit werk, bij de Rings-Zendingcommissie of hare vertegenwoordigers.

Art. 156. 1. *De leden eener Zendinggemeente zullen geen gebruik mogen maken van de kerkgebouwen van de blanke leden der Ned. Herv. of Geref. Kerk van Zuid-Afrika.*

2. In Zendinggemeenten waar er geen Kerkeraad bestaat, zullen onberispelijke leden verkiesbaar zijn tot „Voorstanders” in hun eigen kring en zij mogen aan de gemeente plechtig worden voorgesteld met een gepaste toespraak.

Art. 157. 1. Inzake kerkelijk *opzicht* en *tucht* zullen de leden eener Zendinggemeente onmiddellijk onder de plaatselijke Zendingcommissie of Kerkeraad der Zendinggemeente komen te staan; de Evangelisten en „Voorstanders” onder de Rings-Zendingcommissie en de zendelingen onder de Synodale Zendingcommissie. Overigens neemt men in acht de bepalingen, in verband met kerkelijk opzicht en tucht, en wordt er gehandeld in den zin van Artt. 224 tot 245, *mutatis mutandis* (naar de omstandigheden gewijzigd).

2. Met betrekking tot het uitoefenen van de kerkucht, bedienen de Kerkeraden of Zendingcommissiën der plaatselijke Zendinggemeenten en Rings-Zendingcommissiën zich van de *bestraffing-middelen* zooals aangegeven in Art. 254 en 262 respectievelijk.

3. Wat betreft zaken in appèl gebracht, handelen de Plaatselijke-, Rings- en Algemeene Zendingcommissiën naar het voorgeschrevene in Art. 28—31.

Art. 158. Het wordt den leden van Zendinggemeenten opgedragen, eene vaste JAARLIJKSCHE BIJDRAGE van vijf shillings voor ieder mans-lid; en twee shilling en zes pence voor ieder vrouwen-lidmaat, te storten in de kas hunner respectieve gemeente, tot instandhouding van het werk des Heeren, in hun midden verricht. Deze gelden te worden bestierd door de Plaatselijke Zendingcommissie, tezamen met de andere inkomsten der gemeente.

Art. 159. Er zij in elke gemeente voor blanken eene Plaatselijke Zendingcommissie, gekozen door den Kerkeraad, en bij het bedanken of afsterven der leden, opnieuw door hem aangevuld. De leden dezer commissie worden voor twee jaren gekozen, doch bij hun aftreden zijn zij herkiesbaar.

Art. 160. Aan de Plaatselijke Zendingcommissie en Kerkeraad der Zendinggemeente is opgedragen:

1. Het toezicht houden op het werk onder, en het uitoefenen van de tucht over de leden der Zendinggemeente, onder Voorzitterschap van den Plaatselijken Zendeling. Waar er geen Zendeling zich bevindt, kiest zij een Voorzitter uit haar midden. Wanneer de consulent tegenwoordig is, ageert hij als Voorzitter.

2. Het doen overmaken of transporteeren van alle eigendommen der Zendinggemeente op naam van den plaatselijken Kerkeraad.

3. Het aanstellen, op voordracht van den Zendeling of Evangelist, van de „Voorstanders” in de Zendinggemeente, waar er nog geen Kerkeraad bestaat.

4. Het indienen van een jaarverslag (1 Jan. tot 31 Dec.) bij de Rings Zending Commissie, van *a.* hare werkzaamheden, *b.* hare inkomsten en uitgaven;

c. haar personeel, d. den toestand der gemeente, e. eene opgave van de eigendommen en f. wat er verder van belang is, of vereischt mag worden.

5. Het salarieeren der Evangelisten.

6. Het geven van demissie aan Zendingen, onder Voorzitterschap van een lid der Synodale Zendingcommissie, of een Predikant of Zending door haar benoemd.

Art. 161. Lidmaten uit de Zendinggemeenten worden niet toegelaten tot het lidmaatschap van de gemeente der blanken in de Ned. Herv. of Geref. Kerk van Zuid-Afrika.

Art. 162. De Synodale Zendingcommissie zal toezien, in overleg met de Rings-Zendingcommissie, dat er, zooveel mogelijk, in ieder Ringsressort, minstens één geordende Zending geplaatst wordt; die, nevens het werk zijner eigene gemeente, ook met dat der andere vacante Zendinggemeenten in den Ring belast zal zijn.

Art. 163. Waar een plaatselijke Zendingcommissie of Kerkeraad der Zendinggemeente om een eigen Leeraar verzoekt, zal de Synodale Zendingcommissie, met kennisgeving van den Kerkeraad der plaatselijke blanke gemeenten, het recht hebben een waarborg te eischen voor het salaris, met vrije woning, voor den te beroepen Zending.

Art. 164. Het salaris der Zendingen zal, in zulke gevallen, plaatselijk gevonden worden; zullende zij, echter, in behoeftige gevallen, ondersteuning kunnen ontvangen uit de Synodale Zendingkas, ten bedrage van £ 10 tot £ 100 per jaar.

Art. 165. Vacante gemeenten, die niet, volgens overeenkomst, bijdragen tot het salaris van den Zending, zorgen voor behoorlijk vervoer en huisvesting van den consulent, die aanspraak heeft op een salaris van £ 15 per jaar. Het wordt verwacht, dat de consulent de gemeente viermaal 's jaars zal bezoeken. De vacature wordt gerekend te beginnen van de stichting eener gemeente, of van den dag van het overlijden, het ontslag, het emeritaat, of de afzetting van een Zending.

Art. 166. Alleen blanke Zendingen, die toegelaten zijn tot de Ned. Geref. Kerk in de Kaap Provincie, den Oranje Vrijstaat en Natal; alsmede zij, die het Zending Examen alhier hebben afgelegd, zullen op vertoon van hunne Acte van Toelating, en, na hunne onderteekening van het Formulier volgens Art. 13, *mutatis mutandis*, alhier worden erkend (Art. 215). Tot dat doel zal een afzonderlijk boek worden aangelegd. De onderteekening te geschieden in tegenwoordigheid van den Voorzitter der Synodale Zendingcommissie,

tijdens de zitting van de Algemeene Zending Conferentie, op last van den Actuarius Synodi.

Bij de *ordering of bevestiging* van een *Zending*, gedrage men zich naar het voorschrevene Art. 214, *mutatis mutandis*.

Art. 167. Omtrent het EXAMEN VOOR ZENDELINGEN wordt het volgende in acht genomen :

a. Dat de examinandi lidmaten zijn der Ned. Herv. of Geref. Kerk en minstens één jaar als zoodanig in eene gemeente bekend staan.

b. Dat zij, in de gemeente, waaronder zij sorteerden, zich onbesproken en voorbeeldig hebben gedragen.

c. Het examen zal over de volgende vakken loopen en in twee deelen worden verdeeld, t.w. :

A.

a. De Nederlandsche en Engelsche talen, met de gewone vakken eener beschaafde opvoeding, d.w.z. lezen, schrijven, rekenen, geschiedenis, met Aardrijkskunde van Z.-Afrika, en physiographie (physical geography).

b. Geschiedenis des Bijbels en de Bijbelsche geschiedenis ;

c. De Christeliks geloofs- en zedeleer ;

d. De Kerkelijke Geschiedenis ;

e. Alsmede over de persoonlijke godsvrucht van den applicant, zijne gehechtheid aan de Leer der Kerk en zijne bekwaamheid om onderwijs mede te deelen.

B.

a. De uitlegkunde ;

b. Het herderlijk werk ;

c. De geschiedenis der Christelijke Zending ;

d. De predikkunde.

3. Het laatste deel (*B*) moet ten minste één jaar na het eerste worden afgelegd. Iemand, die alleen het eerste deel heeft afgelegd, zal het recht hebben te arbeiden onder direkt toezicht van een Leeraar of geordenden Zending.

4. *a.* De applicant voor dit examen zal zich wenden tot den Voorzitter der Synodale Zendingcommissie, met verzoek, om tot het examen te worden toegelaten, welk verzoek vergezeld zal gaan van dokumenten *a* en *b* genoemd onder punt 1.

b. Vindt de Voorzitter al de stukken in orde, dan zal hij die aan den Scriba van de Commissie van Examinatoren (Art. 14) zenden, die, in overleg met de andere examinatoren, tijd en plaats voor het examen zal bepalen en den applicant tijdig daarvan kennis geven.

5. Op voldoende bewijzen van bekwaamheid zal de Commissie den examinandus toelaten als Zending, en zal deze de volgende VERKLARING moeten doen en onderteekenen :

„Ik ondergeteekende,, als zending der Ned. Herv. of Geref. Kerk van Zuid-Afrika toegelaten, belijdenis doende van den christelijken godsdienst, volhardende bij mijn eenmaal gedane lidmaatsbelijdenis, herhaal ook nu, bij dit mijn tegenwoordig afgelegd theologisch examen, dat ik de Leer, welke overeenkomstig Gods Heilig Woord, in de Formulieren van Eenigheid der Geref. Kerk vervat is, hartelijk omhels, belovende dezelve bij mijn godsdienstig onderwijs getrouwelijk te zullen volgen en leeren, en mij, overeenkomstig de bepalingen der Ned. Herv. of Geref. Kerk, in alles stiptelijk te zullen gedragen..

„En alzoo het de Commissie van Examinatoren behaagd heeft, mij, na afgelegd examen, toe te laten tot de Bediening des Woords, zoo betuig ik, en beloof hiermede op het plechtigst, dat ik allen aanstoot en inbreuk bij en op de rechten van gevestigde Christengemeenten, op het zorgvuldigst vermijdende, mij in deze bediening geheel en al zal houden aan de praktijk der Ned. Herv. of Geref. Kerk van Zuid-Afrika; onderwerpende ik mij, ingeval van eenige overtreding, aan het oordeel van het bevoegde Kerkbestuur, daarover toezicht houdende.

„Het bovenstaande verklaar ik, door mijne naamteekening,

„Den

.”

6. Na de onderteekening van deze Akte, zal, namens de Commissie, de Voorzitter derzelve, onder aanspraak en zegenbede, den geadmitteerde zijne AKTE VAN TOELATING overhandigen, welke aldus luidt:

„Alzoo voor de Commissie van Examinatoren der Ned. Herv. of Geref. Kerk van Zuid-Afrika, daartoe gemachtigd, vergaderd op heden den, te, is verschenen, verzoekende om *als Zending tot de Bediening des Woords onder de heidenen te worden toegelaten*, zoo heeft gezegde Commissie, nadat de persoon voormeld, aan al het daartoe gevorderde, bij het Reglement daarop, had voldaan, geen zwaarigheid gemaakt, om hem daartoe bevoegd te verklaren, zullende

hem dit getuigschrift tot de Akte van Toelating, daartoe verstrekken."

Art. 168. 1. De ordening van Zendingen geschiedt door of namens de Synodale Zending Commissie.

2. De Actuarius verleent na het ontvangen bericht van den Voorzitter der Synodale Zending Commissie, aan den bij ons geordenden Zending, namens de Synode, een soortgelijke Akte van Bevestiging, als die vermeld in Art. 216, doch naar de omstandigheden gewijzigd.

Art. 169. Het wordt elken Kerkeraad dringend aanbevolen, jaarlijks bijdragen te leveren voor deze zaak".

Wij zijn nu genaderd tot AFD. G. DE ZENDING ONDER ISRAËL, en ook hier zullen wij de desbetreffende Artikelen 170—175, om het hoog belang der zaak, letterlijk copieeren. Gelijk wij een beschamend voorbeeld geven aan de Herv. Kerk in Holland, door het feit dat de Heidenzending niet aan zulk een aantal Vereenigingen, is opgedragen, maar aan de Kerk zelve, en ook bijv. de arbeid onder Israël aan particuliere vereenigingen of de Schotsche Zending Kerk is opgedragen, doet de dochterkerk in Transvaal het heerlijk werk van de Zending onder Gods oude volk zelve.

Art. 170. *De Ned. Herv. of Geref. Kerk van Zuid-Afrika acht het zich ten duren plicht, het Rijk des Verlossers te bevorderen, ook door middel van het Zendingwerk onder de Joden.*

Art. 171. Ter bevordering van dit Zendingwerk, stelt de Synode, op voordracht van de Moderatuur, bij ieder gewone zitting, een Bestuur van de „Zending onder Israël" aan en laat, door middel der Leeraren en Kerkeraden, de zaak bij de Gemeente bekend maken, aanprijzen, en daarvoor de gebeden, medewerking en liefdegaven der Gemeente-leden vragen.

Art. 172. Dit Bestuur zal bestaan uit minstens vijf leden. Drie der leden zullen eên quorum uitmaken voor de gewone werkzaamheden. Zij kiezen hun eigen Voorzitter, Scriba en Quaestor.

Art. 173. Aan dit Bestuur is opgedragen :

1. Het ontvangen en beheeren van alle vrije giften en collecten der verschillende Gemeenten, jaarlijks te worden gehouden ten behoeve van deze Zending.

2. Het beroepen van Zendingen en Arbeiders voor de werkkringen.

3. Het onderzoeken der stukken van de Zendingen en Arbeiders, die zich aanbieden of beroepen zijn. (Art. 208).

4. Het doen benoemen van Plaatselijke Commissies door de Kerkeraden,

waar noodig is, die door de verspreiding van Gods Woord, gebed als anderzins het werk zullen zien te bevorderen.

5. Het doen stichten van „*Israëls Benden*”, die, door gebed en verzameling van gelden, de zaak der Zending behartigen zullen.

Art. 174. 1. Het Bestuur regelt en betracht alle zaken, betreffende dit Zendingswerk, voorzoover die niet door de Synode aan anderen zijn toevertrouwd. Zijne uitspraken zijn in alle zulke zaken finaal en niet vatbaar voor hooger beroep, met uitzondering van Zendingen en Arbeiders, die hooger beroep hebben op de Synodale Commissie; het heeft echter het recht, belangrijke zaken, ter einduitspraak, naar de Synode te refereeren.

2. Het zal een schriftelijk verslag van zijne verrichtingen bij den Scriba Synodi indienen, ter behandeling van de Synode.

3. Het blijft in aanraking met de verschillende Ringen, door jaarlijks, vóór de Ringszittingen, een verslag van zijn werkzaamheden hun toe te zenden.

Art. 175. Het is wenschelijk, dat er *Gemeenten van Christen Joden* gesticht worden in verband met de Ned. Herv. of Geref. Kerk van Zuid-Afrika.

2. Voorals nog worden zij ingelijfd bij de Gemeenten van onze Kerk, maar kunnen evenwel *Christelijke Genootschappen vormen, ten einde het nationaal karakter en Joodsche eigenaardigheden te behouden*”.

Al wat op de Zending betrekking had gaven wij letterlijk, en dat besloeg derhalve veel plaats. De volgende Afdeelingen en Hoofdst. doen wij veel korter af.

Van *Afd. H. VERMEERDERING VAN GEMEENTEN*, geven wij alleen het eerste artikel.

Art. 176. Het stichten van nieuwe Gemeenten geschiedt door de Rings Commissie, op last van den Ring, bij wien het aanzoek, met de andere benodigde stukken ingediend moet worden. Zij bepaalt en stelt vast met een de lijnen der nieuwe Gemeenten, benoemt den Consulent en geeft kennis aan den Scriba Synodi ter publicatie in het officieel orgaan.

Afd. I. VACATUREN, behandelt in de Art. 189—190: *Haar ontstaan* en art. 199—218: *Haar aanvulling*.

Art. 189. De Vacature van eene Predikantsplaats, ontstaat door het overlijden, het vertrek, het emeritaat, den vrijwilligen afstand of het ongevraagd ontslag van hem, die haar bekleedt. De Wet geeft voorbeelden van eene Akte van Demissie, naarmate men te doen heeft met een verroepen of

Emeritus Predikant. Ontstaat de vacature bij overlijden, dan worden de bepalingen uit de wet der Ned. Herv. Kerk in de voormalige Zuid-Afrikaansche Republiek van kracht verklaard.

Bij de *aanvulling der vacature*, krijgen wij een vorm van den Beroepsbrief, waarin ons de zinsnede trof: „Om U van wereldsche beslommeringen en zorgen te vrijwaren, terwijl zij ons geestelijke zegeningen brengt, verbinden wij ons.”

Bezwaar en ook akte van beschuldiging wordt beschreven.

Art. 208. Zoo het beroep aangenomen wordt, zal de beroeping, met al de daarbij vereischte stukken, te weten: *a.* in het geval van *Candidaten tot den Heiligen Dienst* den beroepsbrief, het antwoord erop, en de Akte van Legitimatie; *b.* in het geval van *Predikanten*: den beroepsbrief, het antwoord erop, en de Acte van demissie, aan den Scriba Synode, of indien deze zelf de beroepen persoon is, aan den Voorzitter, ter goedkeuring worden aangeboden en, in orde bevonden zijnde, Kerkelijk goedgekeurd door publicatie in het Officieel Orgaan der Kerk. In spoedeisende gevallen kan de Scriba voorloopig goedkeuring tot de bevestiging verleen.

Art. 216 behelst de *Akte van Bevestiging* aan Candidaten uitgereikt.

Uit AFD. III. KERKELIJK OPZICHT EN TUCHT, handelt:

Afd. A. (219—240) over de *Algemeene Bepalingen*.

B. Bepalingen voor den Kerkeraad, (Art. 241—251).

C. Bepalingen voor den Ring, (Art. 251—262).

D. Bepalingen voor de Synode, (Art. 263—265).

Wij geven den vriendelijken lezer dit alles cadeau, om weer, nagevoeg letterlijk het volgende HOOFDSTUK VII, over de KERKELIJKE FONDSSEN, onder Uwe aandacht te brengen. Sprekende over de Diakenen, hebben wij beloofd, te doen zien, hoe wij in Afrika aan Fondsen komen, daar onze Kerk geen hulp van den Staat krijgt en toch bloeit, in het heerlijk Vrijwillig Beginsel. Onze belijdenis en kerkbestuur niet slechts maar ook het Beheer is *zuiver Presbyteriaansch*.

Afd. A. Algemeene Bepalingen.

Art. 266. De Kerkelijke goederen en fondsen, overeenkomstig het Presbyteriaansch beginsel, berusten in handen van den plaatselijken Kerkeraad, zooals neergelegd in „het Reglement voor het beheer der Kerkelijke goederen en fondsen”. (Zie Bijlage III).

Art. 267. Dit Reglement zal voortaan van toepassing zijn op al de Gemeenten, die zulks hebben aangenomen, en tevens op al de te stichten Gemeenten der Kerk.

Art. 268. *Het is Bijbelsch en plichtmatig, dat de leden der Gemeente voorzien in de uitgaven, benoodigd tot instandhouding van den openbaren eeredienst en ondersteuning der armen in de Gemeente.*

Art. 269. De Fondsen zijn verdeeld onder de volgende hoofden: Gemeentefonds, Synodale Fonds, Hulpbehoevende Gemeentefonds, Zendingfonds, en Predikanten Weduwenfonds.

Art. 270. Een Staat van de Fondsen, verzameld in het vorig jaar, zal jaarlijks door den Quaestor synodi gepubliceerd worden, in het Officieel Orgaan, nadat de boeken nagezien zijn door twee gekwalificeerde Auditeuren, daartoe door de Moderatuur aangesteld.

Afd. B. Gemeentefonds.

Art. 271. Om hierin te voorzien zal in ieder gemeente een gemeentefonds zijn, onder bestuur van den Kerkeraad, waaruit de loopende uitgaven aan Predikantssalaris en aan andere bezoldigde Kerkelijke ambtenaren, de herstelling aan Kerkelijke gebouwen, het onderhoud der armen, bijdragen tot het Synodale fonds en het Predikanten Weduwenfonds, zullen worden bestreden.

Art. 272. Dit gemeentefonds wordt geheven.

1. Door collecten bij de openbare godsdienst-oefeningen.
2. Door registratie-gelden bij doop, aanneming van lidmaten en huwelijksbevestiging, alsmede gelden voor het verlenen van extracten uit Kerkelijke registers.
3. Door verhuren van zitplaatsen.
4. Door vrijwillige vaste jaarlijksche bijdragen der leden.
5. Door andere inkomsten en bijdragen.

Art. 273. Om zooveel als mogelijk is, de Kerkekas niet met schuld te bezwaren, zal aan het einde des jaars eene *begrooting* worden opgemaakt van de gelden, benoodigd voor het volgende jaar en de benoodigde som, verdeeld zijnde over de leden der gemeente, berekend worden, hoeveel ieder lid heeft bij te dragen en zullen de Kerkeradsleden een ieder in zijn wijk, op vriendelijke wijze, van de leden der gemeente op eenmaal of bij gedeelten, *in geld of vee, of producten*, zooveel ontvangen, totdat de bepaalde som is tezamengebracht, *en zal de christelijke liefde en de gewilligheid der gemeente, den last der Kerkeradsleden verlichten.*

Art. 274. De *Registratiegelden* van de gemeente zijn als volgt:

Bij het doopen van een kind op gewonen tijd	£ 0 5 0
Bij het doopen van een kind op buitengewonen tijd	„ 0 15 0
Aannemen van Lidmaten op gewonen tijd	„ 0 7 6
Aannemen van Lidmaten op buitengewonen tijd	„ 2 15 0
Afkondiging van Huwelijksgeboden	„ 0 9 0
Huwelijksbevestiging op gewonen tijd	„ 1 0 0
Huwelijksbevestiging op buitengewonen tijd	„ 2 0 0
Extracten van attestatiën	„ 0 2 6
Attestatiën of certificaten van lidmaatschap, wanneer niet vereischt voor Kerkelijke doeleinden, binnen de gefedereerde Kerken . . .	„ 0 2 6

Art. 275. Waarlĳk behoeftige gemeenteleden, zullen, van het betalen dezer gelden, geheel of gedeeltelijk kunnen verschoond blijven.

Afd. C. Synodale Fonds.

Art. 276. Er zal een Synodale Fonds zijn, onder bestuur der Synode, om te voorzien in de uitgaven, welke de Synode voor de algemeene behoeften der Kerk noodig zal achten, t.w. de honoraria der Scriba's, Quaestors en van den Actuarius; de reiskosten van buitenleden naar de Synodale Vergadering en daggelden voor de leden dier vergadering.

Art. 277. Het Honorarium van den Actuarius Synodi zal zijn £ 10 per jaar; dat van den Quastor Synodi £ 10; dat van Rings-Scriba's £ 10 terwijl de Scriba Synodi de som van £ 15 zal ontvangen.

Art. 278. De reis- en verblijfkosten van leden der Synode worden berekend naar het tarief, vastgesteld in Artikel 236 (1) en (2) d.i. voor ieder uur afstands reizen, heen en terug tezamen gerekend 4 sh. Indien men echter van den spoorweg of coach gebruik kan maken, zullen de reiskosten, van de woning van den afgevaardigden tot bij het naaste station, heen en terug, overeenkomstig het bovenstaand tarief worden berekend en van het station naar de plaats der vergadering heen en terug, tegen den prijs van den spoorweg of coach, volgens het tarief der eerste klasse.

De verblijfkosten zullen zijn 5 sh. voor iederen dag en 5 sh. voor iederen nacht.

Art. 279. Tot oprichting en instandhouding van dit fonds, zal de Kerkeraad van ieder gemeente, twee vijfden van de registratiegelden (doop, aannemen, huwelijk) storten bij den Rings Quaestor.

Afd. D. Hulpbehoevende gemeenten Fonds.

Art. 280. Er zal een Synodaal Hulpbehoevende gemeenten Fonds zijn. De gelden hiervoor te worden gevonden, door eene jaarlijksche collecte, gehouden in iedere gemeente, vrije giften en legaten.

Toelagen uit dit Fonds, toegekend te worden, op advies der Moderatuur.

Afd. E. Synodale Zendingfonds.

Art. 281. Er zal een Synodaal Zendingfonds zijn. De gelden zullen gevonden worden door middel van vrije giften en de opbrengst van speciale collecten, door de Kerkeraden te bepalen. Dit fonds zal onder beheer zijn van de Synodale Zendingcommissie. (Art. 152, 1).

Art. 282. De Quaestor van dit Fonds zal eens in het jaar, en wel in de maand Januari, een verslag van den staat van dit fonds in het officieel orgaan doen plaats.

Afd. F. Predikanten Weduwenfonds.

Art. 283. Het Predikanten Weduwenfonds, ter ondersteuning van de weduwen en minderjarige ouderlooze kinderen, der onder de Synode der Ned. Herv. of Geref. Kerk van Z.-Afrika ressorteerende Predikanten is samengesteld :

1. Uit inlegpenningen ;
2. Uit jaarlijksche bijdragen der Predikanten ;
3. Uit 20 percent van de jaarlijksche inkomsten van het Synodale Fonds ;
4. Uit vrijwillige giften, welke de gemeenten voor hetzelfde zouden willen bestemmen ;
5. Uit erfmakingen en donatiën.

Hiermede kwamen wij aan het einde van de WETTEN EN BEPALINGEN voor het bestuur van de Nederduitsch Hervormde of Gereformeerde Kerk van Zuid-Afrika. Herzien en vastgesteld in de Synode, gehouden te Pretoria op den 31sten Mei en volgende dagen van het jaar 1912, met de veranderingen, gemaakt in de Algemeene Kerkvergadering, gehouden in de jaren 1894, 1897, 1903, 1906 en 1909, daar wij uit de Bijlagen niets meer noodig hebben dan wat door ons boven is aangehaald.

Van de Kerkwet is de lezer nu voldoende op de hoogte. Wij gaan nu grepen doen uit het werk der Kerk.

HOOFDSTUK XLII.

Grepen uit den arbeid onzer Vereenigde Kerk in Transvaal

Wij doen thans grepen uit de verslagen, door verschillende officieele personen ingeleverd op onze laatste Synode, in 1912.

Volgens 't verslag van den Actuaris, zijn 13 nieuwe Predikanten tot onze Kerk toegelaten (In 1909 was het 5). Twee nieuwe Zendingen hebben examen gedaan. Aan drie Predikanten werd eene Acte van Bevestiging vanwege onze Kerk uitgereikt.

Sedert de jongste Algemeene Kerkvergadering is het aantal gemeenten met 7 vermeerderd, terwijl het zielen en ledental met 12,365 en 6,644 respectievelijk aangroeide. Zoo telt de Kerk nu 106,360 zielen en 50,564 leden binnen de grenzen der 52 gemeenten. Gedurende de laatste 16 jaren zijn de getallen dus verdubbeld geworden, terwijl gemiddeld genomen, iedere gemeente thans ruim 2000 zielen en bijkans 1000 leden onder hare zorg heeft. Deze cijfers zijn te hoog, of liever, de Leeraren zijn te min; temeer, zoo in 't oog gehouden wordt de veelvuldige verzoeking, waaraan onze leden in deze tijden blootgesteld zijn, en het gemakkelijk verkeer van onze dagen, waardoor de verleidingen al spoedig aan de deur van een ieder gebracht worden.

14. De opgaven, inzake de opvoeding, stemt tot hoop voor de toekomst. De kinderen onzer Kerk, die de dagschool bezoeken, tellen 21,327. Dit vertegenwoordigt bijna de helft van al de leerlingen in de publieke school in *Transvaal*. Volgens de Kerkelijke statistiek zijn er evenwel 25 à 30 duizend tusschen de 7 en 17 jaar. Eenige duizenden moeten dus nog buiten de school zijn.

15. Wat de *Zondagschool* betreft, is er eene verbetering te bespeuren in vergelijking met de vorige opgave. Toen waren er 14,216 kinderen in 356 Zondagscholen. Thans 16,628 kinderen in 544 Zondagscholen. 't Is niettemin een ongunstig teeken, dat de ouders meer bezorgd zijn voor de burgerlijke dan de geestelijke opvoeding. Het getal kinderen in de Zondagscholen behoort heel wat meer te zijn, dan die der dagscholieren. Het getal 16,000, dat in de laatste 7 jaren bijna stationair is gebleven, behoort

tot minstens 25,000 te stijgen. Anders zal de hoop der toekomst ook verijdeld worden.

16. Het getal aannemelingen groeit niet proportioneel aan en de vrees bekruipt ons, dat de jongelingschap, vooral onder de mijnbevolking, de Kerk begint te ontwennen.

17. Met dankbaarheid mag opgemerkt worden, dat het aantal huwelijken, Kerkelijk ingezegend, zeer is toegenomen, t.w. 647 tot 940. *Dit is ongetwijfeld eene vrucht van den jarenlangen arbeid der Kerk, om de huwelijks-ordonnantie, wat betreft het commissaris-gaan, bij landswet veranderd te krijgen.*

Ook op andere wijze trachtte onze Kerk invloed uit te oefenen, op de landswetten en de Regeering.

Uit het verslag van de Moderatuur (Bijl. V.) halen wij een paar gedeelten aan. Het eerste betreft de *Wet op Wedrennen en Dobbelen*.

Hieromtrent werd de Regeering genaderd, en gevraagd, strenge wetgeving neer te leggen en te handhaven, ter uitroeiing dezer euvelen. Een veel strenger Wet werd gepasseerd, doch wij vreezen, dat de handhaving niet is, wat het behoort te zijn.

De Regeering werd bedankt, voor wat zij reeds gedaan heeft in deze zaak. Er zal nu wetgeving voor de geheele Unie neergelegd worden.

Het tweede geval betreft *de Heiliging van den Dag des Heeren*.

Met het oog erop, dat er wetgeving was ingediend, o.a. het werken van de batterijen op de goudvelden toelatende, en dat er wetgeving moet plaats hebben over de Heiliging van den Dag des Heeren voor de geheele Unie van Zuid-Afrika, werd deze zaak gebracht onder de aandacht van den HoogEerw. Raad der Ned. Geref. Kerken. De Raad der Kerken kwam tot het volgende besluit:

1. Om het *Manifest over de Zondagsviering*, dat ons voorgelegd is, aan te nemen, met de volgende wijziging van alinea 5, van Deel I: „Dat vermakelijkheden en sport, op publieke plaatsen, op den rustdag, inbreuk maken op de behoorlijke viering van den rustdag, en daarom, op dien dag, behooren verboden te worden.”

2. Om een copie van dit Manifest aan ieder Parlements lid te zenden.

3. Om dadelijk een telegram aan de Regeering en eenige der Parlementsleden te zenden, protesteerende tegen de toelating van het werken der batterijen op de mijnen op den rustdag, en de hoop uitsprekende, dat de Regeering ons niet zal dwingen, om een agitatie in verband met deze wet op touw te zetten.

4. Om, indien de Regeering aan ons verzoek onverhoopt geen gehoor geeft, de Moderaturen der Gefedereerde Kerken te verzoeken stappen te doen, teneinde petitie er tegen door het gansche land geteekend te krijgen.

Wegens dezen ernstigen tegenstand tegen de voorgestelde wetgeving be- loofde de Regeering eene Commissie te benoemen, om de geheele zaak van Wetgeving *re* den Dag des Heeren, grondig te onderzoeken en rapporteeren.

Eene commissie, bestaande uit den HoogEerw. Moderator en den Broeder-Ouderling L. GELDENHUIJS, werd benoemd den Minister van Binnen- landsche Zaken hierover te spreken. Hij beloofde eene Christelijke Commissie te benoemen, en vroeg om de namen van eenige mannen, die zouden kunnen dienen op de Commissie. Die werden hem verschaft, doch niet één daarvan werd benoemd op de aangestelde Commissie.

Voor deze commissie zijn de HoogEerw. Moderator en Actuaris ver- schenen, om de beschouwingen der kerk duidelijk te maken, en de Hoog- Eerw. Actuaris, te zamen met leden van de Moderaturen der andere zusterkerken, als vertegenwoordigende onze Kerk.

De commissie heeft nog geen verslag gedaan en wij verwachten niet veel van haar optreden.

Voorts heeft onze Kerk haren invloed aangewend opdat het *weglaten van den Naam des Heeren in de Constitutie van de Unie van Zuid-Afrika* mocht worden gecorrigeerd. Dit was het derde punt, op onze Synode be- handeld. Het volgende voorstel van den tweeden Predikant van Pretoria (Ds. VAN BROEKHUIJZEN) en dien van MAKWASIE werd unaniem aangenomen :

„Deze H. E. Vergadering, gehoord hebbende den brief van Generaal BOTHA ; verder, dat er nog geen antwoord ontvangen is op de petitie van den Raad der Kerken, besluite :

a. Een protest te laten optrekken door eene commissie, bestaande uit den H. E. Moderator, Actuaris en eersten Predikant van Pretoria en ge- teekend door de gansche vergadering, en dit protest dan aan de H. Ed. Regeering te zenden ;

b. Dat, indien er bij de eerste zitting van den Raad der Kerken nog geen antwoord ontvangen is, de Raad der Kerken dan verder handelend zal optreden.”

Een tweede voorstel wordt ingediend door den Predikant van Greyling- stad, ondersteund door Oud. J. H. STEENKAMP, van Vrijheid, luidende als volgt: „Dat een confidentieele brief opgesteld worde door de voormelde commissie, over deze en alle andere kwesties, rakende den Christelijken

Godsdienst, om aan den Eersten Minister, elken anderen Minister, en elk Parlements lid en andere politieke leidsmannen van ons volk, persoonlijk gezonden te worden, hen wijzende op wat wij als volk verlangen, en hun tevens duidelijk te kennen geven, dat, als zij geen gehoor geven, *zij ons zullen noodzaken om hen bij de verkiezingen te doen gevoelen, dat wij God en godsdienst hooger stellen dan Partij- en Nationaliteitsgevoel.*"

Dit voorstel wordt verwezen naar de *Commissie, die de vergadering over het beïnvloeden van electies* moet adviseeren.

Later lezen wij blz. 75 :

„Vervolgens dient de Commissie, die den 7^{den} dezer benoemd werd, om, inzake het verzwijgen van den Naam des Heeren in de Unieacte een protest op te trekken, haar rapport in. Het rapport wordt gelezen en met slechts twee tegenstemmen goedgekeurd.”

Dat verslag vinden wij bijlage XXIX, doch het Rapport zelf is niet afgedrukt, zoodat wij 't hier niet kunnen aanhalen.

Men ziet, de Regeering wordt niet ontzien en men stelt de trouw aan het Woord van God hooger dan eenige partij, ook bij de verkiezingen.

Wat nu doet onze Kerk voor onderwijs en opvoeding? Zij, die door de Hollanders worden gescholden als *Kaapsche Engelschen*, doen zij bij het onderwijs een oogje toe, waar het de Holl. taal betreft?

Juist het tegenovergestelde is waar. Daar is geen man in Afrika, die zulke krasse dingen durft zeggen, aan het adres der Hooggeleerde Professoren of eenvoudige onderwijzers en onderwijzeressen, van den kansel en in de couranten, over het verwaarloozen hunner heilige roeping inzake het gebruik van het Hollandsch, als onze Nestor Ds. BOSMAN en ook geen man, zóó gehaat als hij. En zijn tweede leeraar, Ds. VAN BROEKHUIJZEN, is toch ook niet bekend als een man, die het dulden zal, dat nu de Engelschen het spel gewonnen hebben, het Afrikaansche volk geestelijk wordt geknecht. Geheel onze Kerk is op het punt van trouw aan de taal zeldzaam eenstemmig. Telkens benoemt de Synode commissies van *waakzaamheid* door het geheele land, die vooral over de *mediumkwestie* onze voormannen en de geheele Kerk in kennis stelt met elk geval, waar er klachte is, dat het onderwijs niet behoorlijk ook in het Hollandsch als medium geschiedt.

„*Om toe te zien*”, gelijk het in Bijl. XXVIII heet, *dat er geen onrecht geschiedt aan de Hollandsch sprekende kinderen.*”

„Verder acht uwe Commissie het noodig, weer onze eisch duidelijk te kennen te geven, nl. dat middel van onderwijs voor 't Hollandsch sprekende kind zal zijn de Hollandsche taal, en dat niet slechts tot Standaard IV, maar ook hooger op.

Daar dit recht theoretisch reeds door wetgeving is toegestaan, beveelt uwe Commissie aan, *dat Kerkeraden en andere leden van onze Kerk zich zullen beijveren en toezien, dat van dit recht behoorlijk gebruik gemaakt zal worden.*

Uwe Commissie acht het noodzakelijk, dat in alle examens de keuze van de taal, waarin die afgelegd zullen worden, gelaten moet worden aan de kandidaten.”

Uit het Rapport van de Commissie van Waakzaamheid voor onderwijs en het Normaalschoolfonds blijkt, niet slechts, dat die Commissie, namens onze Kerk, de kosten van onderwijs helpt dragen voor leerlingen der gewone Normaalschool, maar ook, dat zij het voorstel van den Federalen Raad tot het stichten eener *Kerkelijke Normaalschool*, hoogelijk aanbeveelt waardoor de Kerken het heft in handen krijgen.

Wie heeft met zeldzame trouw en profetische klaarheid zich verzet tegen de Universiteit te Grootte Schuur als Ds. BOSMAN, en zich èn in den Raad der Kerken èn in den Universiteitsraad, èn als Curator van 't Seminarie te Stellenbosch, en als Moderator op onze Synodale vergaderingen en daartegen zijn mannelijk woord doen hooren? En is 't niet juist door zijne tusschenkomst, dat punt VIII (Universiteit) is toegevoegd aan 't Rapport van de Commissie over Onderwijs en Opvoeding? Het citaat volgt hier:

„VIII. *Universiteit.*”

„Naar aanleiding van de opmerking, gemaakt in 't Moderators Rapport *re* het gaan van onze jongelieden naar Europeesche Universiteiten, en het nadeelige, dat in sommige gevallen daaruit voortspruit, wil uwe Commissie zonder verdere beoordeeling erover, er op wijzen, dat de oorzaak ervan voor 'n groot deel ligt daarin, dat onze jongelieden naar Europa gaan, wel met een gemoedelijke vroomheid, maar zonder degelijke en grondige godsdienstige vorming, zoodat zij niet in staat zijn, zichzelf en anderen rekenschap te geven van het geloof, dat in hen is. Uw Commissie meent, dat het tegenwoordig stelsel van elementair onderwijs grootendeels de schuld moet dragen.

Verder vindt uwe Commissie ook aanleiding, om haar vrees uit te spreken, dat, zoo de Universiteit te Grootte Schuur, door de Wehrner-Beit-gift op-

gericht wordt, *dit een niet minder groot gevaar zal zijn voor onze jongelieden op geloofsgebied; en wat het nationaal gevoel betreft, een doodelijke wonde aan 't Afrikaansche hart zal toebrengen.* Uw Commissie beveelt aan, dat aan de Moderatuur opgedragen worde, om een Commissie te benoemen, die samen met anderen, die in dezelfde richting werken, een wakend oog op dit gevaar houden en zoo mogelijk het afweren”.

Uit de rede van den Moderator citeeren wij, de volgende passages, in het bovenbedoeld verslag aangeduid:

„De opleiding van onze jongelieden op buitenlandsche hoogeschole willen en durven wij niet afkeuren, doch één *Cave* moeten wij toch laten hooren. Hoe dikwijls komt men naar het vaderland terug met het hoofd vol kennis, maar met het hart ijskoud voor God en dat, wat Godes is, en bijna altijd met minder gunstige gedachten omtrent onze Kerk. Met ons volk dweept men nog wel, maar den God en de Kerk der vaderen worden al te vaak den rug toegekeerd. Zal de tijd niet binnenkort gekomen zijn, dat er maatregelen dienen genomen te worden, dat alle titels en graden in Z.-A. te verwerven zijn? Wij kunnen onmogelijk altijd een annexe of appendix blijven van anderen, hoe goed- of kwaad gezind zij ook tegenover ons mogen zijn.”

„De kwestie van *godsdiensonderwijs op onze publieke scholen*, zoowel als de oprichting van een *kerkelijke Normaalschool*, zullen onder uwe aandacht gebracht worden. Die zaken zijn van het uiterste belang, levenskwesties voor ons volk en hunne Kerken. God de Heere geve leiding aan de besprekingen. Iets moet er gedaan worden, wat, weet ik wel, doch of dit nu mag gedaan worden, onder de tegenwoordige omstandigheden en toestanden in de Unie van Z.-A., is een vraag, die zeer diep moet worden ingedacht, en nauwkeurig, als met Argusoogen, overwogen. Men stoort zich maar min aan de stem der Kerk, doch *de tijd is gekomen, dat de Kerk van Christus spreken zal, en met eenparigen schouder handelend optreden en het aandurven moet.* Zij zal ronduit moeten verklaren, zoo de gewenschte verandering nog steeds uitblijft, dat *Godsdienst* voor haar meer beteekent dan *Nationaliteit*, dat Christus' vrienden en volgelingen, waar ook te vinden, haar nader bestaan dan hare leden, zoo deze tegenstanders van Christus en zijn zaak zijn! Och! dat geheel ons volk in Zuid-Afrika, op dit heilig terrein in 't gelid mocht komen, en aan één touw trekken, tot Gods eer en nationale welvaart. Hoevelen geven thans onderwijs in onze lagere, hoogere en hoogste scholen, die de voornaamste

waarheden des Christendoms verwerpen niet alleen, maar openlijk daarmede den spot drijven! Voor de vele uitzonderingen hierop zijn wij zeer dankbaar. Kan, mag, durft ons volk zulk een toestand van zaken blijven dulden? Indien de tijd voorhanden komt, of reeds gekomen is, — en dit zal wel blijken, wanneer het beschrijvingspunt van den predikant van La Rochelle ter tafel komt, — *dan hoop ik, dat deze vergadering het voortouw geestdriftig en eenparig nemen zal en met haar onze gansche Kerk, in het belang van een zuiver en onvervalscht Christendom, dat van alle kanten bedreigd wordt, met allerlei ongeloof en bijgeloof, en velerlei richtingen en stroomingen, die ten doel hebben ons te berooven van wat aan onze zorgen is toevertrouwd door het voorgeslacht en den God der Vadersen! Indien ergens, dan behooren hier alle rechtgezinden in de drie Hollandsche Kerken elkander te steunen en hartelijk samen te werken, zonder eenige kerkelijke bijbedoelingen, in het belang van taal, godsdienst en volk. Indien er zoodanige samenwerking niet kan zijn, dan moeten wij onszelven maar alleen aangorden tot dien noodzakelijken en heiligen strijd. „En God in den hemel zal het ons doen gelukken!”*

Konden overzeesche redacteuren gestuit worden in hun onheilig aanblazen van het vuur van rassenhaat, er zou spoedig vrede zijn op staatkundig gebied. Evenzoo op kerkelijk gebied. Inspannen wil men den geboren Afrikaner wel, doch leidsels en zweep moeten hem zooveel mogelijk uit de handen gehouden worden — hij is te eenvoudig, te ongeleerd, om op eigen vaderlandschen bodem zijne zaken zelf te sturen. Hij heeft daartoe altijd de hulp, de leiding, de meerdere bekwaamheid van den overzeeschen man noodig! Arm Z.-Afrika! wanneer zal men toch erkennen, dat gij mondig zijt, en uwe eigene zaligheid zelf kunt uitwerken op elk gebied des levens? Dit is toch uw eerstgeboorterecht. Zuid-Afrika strekke als een liefhebbende moeder, hare beide handen uit, drukke aan haren boezem al hare ware zonen en dochteren en brenge ze tezamen in één groot en steeds grooter wordend verbond, dat ten doel zal hebben onderlinge verdraagzaamheid, heelhartige samenwerking en mannelijke zelfstandigheid. Daartoe gebruike God, u, HoogEerw. Heer, en allen aan uwe beide zijden en onze gansche dierbare Kerk”.

Noode weerhouden wij ons, verder te citeeren uit dit merkwaardig woord. Gij gevoelt het, als gij hem ziet en hoort, *dat hij een man Gods is, van den besten stempel.* In de Kerkbode noemde men, bij een verslag van een

kortgeleden te Kaapstad gehouden preek, hem den Nestor en de Demosthenes der Kerk. Maar ook den Elia, den Profeet Gods. God spare hem!

Op verschillende wijzen beijvert zich onze Kerk om de kinderen met het dierbare Woord van God bekend te maken:

1. door de Catechisatie;
2. door de Zondagscholen, die zeer bloeien omdat zij kerkelijk zijn;
3. door Jongelings- en Jongedochters Vereenigingen, die onder het Bestuur der Kerk staan. Er is, over de geheele Kerk eene Unie van *Christelijke Jongelieden Vereenigingen*, in verband met de Ned. Geref. Kerk. Deze Unie werd gesticht in October 1904, te Kaapstad. Zij telt thans 96 Vereenigingen, met ongeveer 4000 leden.

Het doel der Unie is: de geestelijke, verstandelijke en maatschappelijke ontwikkeling harer leden te bevorderen. Tot lidmaatschap wordt vereischt, dat men gelooft aan de fundamentele waarheden van het Christendom, en in verband met een erkend Protestantsch Kerkgenootschap. De officieele taal is de Hollandsche taal.

President van het Hoofdbestuur is Ds. J. P. VAN HEERDEN, Kaapstad. De Unie heeft zich ten doel gesteld, de Kerk en haren arbeid onder onze verachte blanken en in het Zendingveld krachtig te steunen. Overal is er een predikant in het Bestuur. In de Ringen bestaat dan ook een Rings-Unie.

4. Voorts heeft onze Kerk den arbeid van de Endeavour-Vereenigingen eenvoudig geannexeerd. Om de jonge menschen te bewaren voor verkeerde Engelsche invloeden besloot men er een kerkelijk cachet op te drukken, zoo werd 1 Maart 1901 geboren:

De Christelijke Strevers Unie.

De eerste vereenigingen, die zich bij de Unie aansloten, waren Breestraat I en II, Adderley Straat, Stellenbosch, Woodstock en Maitland. Tot Voorzitter werd gekozen Ds. F. X. ROOME en tot Secretaris, de broeder C. N. KEMPF. De Voorzitter voor het tweede jaar was Prof. C. J. F. MULLER, terwijl Mej. ETHEL MORGAN als Secretaresse dienst deed. Voor het derde jaar werd Ds. D. J. LE ROUX MARCHAND tot Voorzitter gekozen en de Heer JAN H. BLIGNAULT tot Secretaris. Aan het einde van het derde jaar was het getal aangeslotene Vereenigingen reeds 126. Er werd toen besloten de verschillende Vereenigingen in acht districten te verdeelen en

in elk District werd een ondergeschikte Plaatselijke Unie gesticht. Thans is het getal der vereenigingen 194, met een ledental van 5000.

Gedurende het vierde jaar van het bestaan van de Unie werd wijlen Ds. H. J. RUST, B. A. B.D., tot eersten rondreizenden Secretaris der Unie aangesteld. Voorts geeft zij ook een eigen blad uit: „De Christelijke Strever”.

Voor deze Vereenigingen vooral en voor de Zondagschool en het huisgezin, bestemde Ds. MURRAY zijnen Hallelujah bundel, uit oorspronkelijke en vertaalde liederen bestaande, en weldra gebruikten velen het ook in de middag- en avonddiensten. Prof. JANNASCH te *Stellenbosch* verzette zich tegen het vervangen van de heerlijke psalmen en gezangen, door Hallelujahliederen, niet slechts omdat de taal van vele vertaalde liederen al te ongelukkig was, maar ook ter wille van de muziek. Het regende bijvalsbetuigingen aan het adres van den eminenten Professor, ook van den Kerkeraad te *Stellenbosch*, en andere Kerkeraden, want terecht moesten velen het den „Gereformeerden” toegeven dat er gevaarlijke afwijkingen op leerstellig gebied door vele liederen waren ingezongen.

Wij komen nu nog tot enkele Vereenigingen in verband met onze Kerk en door haar ondersteund.

1. De *Bijbel-* en *Bidvereeniging*

werd in 1880 door Dr. A. MURRAY opgericht. In 1881 telde zij reeds 900 leden. Ds. J. J. T. MARQUARD werd Secretaris der Vereeniging in 1885 en bleef tot zijn dood, in 1904, haar belangen getrouw behartigen. De Vereeniging heeft ten doel *de geregelde lezing van den Bijbel te bevorderen*. Met het begin van elk jaar wordt er een kleine Almanak uitgegeven, met opgave van een hoofdstuk voor het Oude Testament voor den ochtend, met aanwijzing er bij van den dagtekst en een half kapittel voor den avond of omgekeerd. Men wordt dus geholpen om den geheelen Bijbel in volgorde door te lezen. Daarbij worden de leden opgewekt om voor elkander te bidden. Men heeft alzoo den zegen van de gemeenschap met velen van Gods kinderen elken dag in het Woord en in het gebed.

Mevrouw de Wed. MARQUARD blijft zich met groote piëteit wijden aan het levenswerk van haren diepbetreurden echtgenoot. Die voor 1 sh. inteekent, ontvangt, behalve den Almanak, ook een of ander nuttig boek.

Voor 1913 wordt door de *Bijbel-* en *Bidvereeniging* uitgegeven: *geschiedenis der Chr. Kerk voor het Huisgezin*; oorspronkelijk uitgegeven door de Zuid-Afrikaansche Christelijke Boekvereeniging — nagezien aange-

vuld en uitgebreid op verzoek van den Raad der Kerken door Prof. I. MARAIS.

2. *De Z.-A. Bijbelvereeniging.*

Deze Vereeniging werd door de Vaderen opgericht in het jaar 1818 en stelt zich ten doel Bijbels, Psalmen, Gezangboeken, enz. zoo goedkoop mogelijk te verspreiden. Ook geeft zij traktaten uit. Intekenaren van 4 sh. 6 d. of meer, worden leden en hebben het recht voor eigen gebruik boeken tegen verminderde prijzen te krijgen. Op de Synode van 1903 besloot de Kerk de Vereeniging over te nemen, op de volgende voorwaarden :

1e. De Synode wekke al de gemeenten op om geregeld jaarlijks voor de vereeniging te collecteeren, en bevele aan, dat deze bijdragen zullen worden gestort in de kas der Vereeniging.

2e. De Vereeniging storte jaarlijks in de kas van het Britsch en Buitenlandsch Bijbelgenootschap eene som, niet te bovengaande de helft der vrijwillige bijdragen, tot vertaling en verspreiding van Gods Woord, welke som door het genootschap zal worden erkend als *de bijdrage der Ned. Geref. Kerk in Zuid-Afrika*.

Het Depôt der Vereeniging is No. 9, Kerkstraat, Kaapstad. De Secr. is Eerw. B. PIENAAR. Het Bestuur bestaat uit acht leden en vergadert maandelijks.

3. *Britsch en Buitenlandsch Bijbelgenootschap.*

Dit genootschap is aller ondersteuning waard. Het stelt zich ten doel den Bijbel, in al de talen der wereld te verspreiden. Onze Kerk is veel daaraan verschuldigd. Het verschaft ons den Bijbel in al de talen van de verschillende volken en stammen, onder welke wij Zendingswerk doen. Een onzer Ned. Geref. Predikanten, nl. Ds. G. P., is de Secretaris van het Kaapsche Hulpgenootschap. Het Hoofd Depôt is Langemarktstraat 50, Kaapstad. Uit het geschrift over het eeuwfeest van het genootschap, door Ds. L. NUTTAL opgesteld, blijkt hoe van meetaf onzer Afrikaansche Kerken en ook lidmaten enorme sommen voor het genootschap hebben bijgedragen. Wij kunnen met groote dankbaarheid van de offervaardigheid gewag maken, omdat onze Kerken zich daardoor een eerezuil hebben gesticht.

Wij komen nu naar Transvaal terug, omdat op onze laatste Synode de Commissie voor Bijbelverspreiding haar rapport inleverde. „Al de werkzaamheden uwer Commissie worden gedaan door middel van „*De Transvaal Colporteurs Vereeniging*”, die, zooals in de Synode van 1909 gerapporteerd werd, in April 1907 tot stand gebracht werd. Eerw. GEO LOWE, agent van het Bijbelgenootschap te *Johannesburg* en de leden Uwer Commissie, maken tezamen het bestuur uit van de Transvaal Colporteursvereeniging.

Het doel van de Colporteursvereeniging is, om Gods Woord en andere christelijke lectuur, aan de woningen onzer menschen aan te bieden.

De Heer A. B. SACH is nog in dienst der Vereeniging en gaat steeds nog voort onder de gunst des Heeren, een gezegend werk te doen. Hij gaat met een wagentje en vier muilen rond en legt maandelijks gemiddeld 3000 mijlen af. In April van dit jaar heeft hij de districten Wakkerstroom, Vrede, Standerton, Bethal, Trichardsfontein en Eendracht bezocht. In 1910 werden 2745 exemplaren van den Bijbel, 312 exemplaren van het Nieuwe Testament, en 209 exemplaren van de Evangeliën, benevens vele andere boeken door den heer A. B. SACH verkocht."

Waar dus in onze kringen, Bijbelverspreiding zóózeer wordt bevorderd en er allerlei vereenigingen zijn, die Bijbellezen en Bijbelstudie als het hoogste achten, is het te begrijpen, dat sommige Leeraren onzer Kerken voordrachten en voorlezingen over den Bijbel houden of Bijbelboeken bijv. in cursussen, die eenige dagen duren, en waar ettelijke Leeraren aan deelnemen, in tegenwoordigheid van vele, meestal jonge menschen. Eene poging om het aldus verkregene vast te leggen en vruchtbaar te maken, vindt men in het *Bijbel-Examen*. De Commissie ad hoc deelt er in haar rapport het volgende van mede:

„Sedert 't stichten van dit examen door den predikant van Klerksdorp, is het werk uitgebreid en uitgestrekt geworden. De Commissie vindt groote moeilijkheid om de resultaten van 't examen spoedig te publiceeren.

Het getal der kandidaten, die zich aanmelden wordt grooter en de examinatoren kunnen niet altoos zoo spoedig als wenschelijk is, de examen-papieren doorgaan. Uwe Commissie heeft ook steeds gedurende haren diensttijd getracht om geschikte boeken voor het examen aan te bevelen. Het examen wordt nog gehouden in twee deelen, Hoogere en Lagere. Voor 't Hoogere deel nemen wij als onderwerpen: Geloof en Zedeleer, Kerk- en Bijbelgeschiedenis. De handboeken, die wij hebben aanbevolen, zijn: Het Cath.-boek van wijlen Prof. MURRAY en de Kerkgeschiedenis voor Afrikaners door D. E. B. Voor het Lagere deel hebben wij alleen de Bijbelgeschiedenis en hebben het raadzaam geoordeeld, om voor dit jaar de lessen, aangegeven in de Zondagschool-Rooster, te volgen. De kandidaten zijn meestal Zondagschoolkinderen, en van 't Departement van Onderwijs is er niet veel samenwerking en nog minder sympathie te wachten. Aan elk deel geeft uwe Commissie jaarlijks vier prijzen. Voor 't hoogere worden prijzen uitgereikt alleen aan die kinderen, die beneden de 15 jaren zijn.

Dit jaar hadden wij ook een grooter aantal kandidaten uit den *Vrijstaat*. Wij geven hier het volgend overzicht :

	GETAL KANDIDATEN		GETAL GEPASSEERD		GETAL GEMEENTEN DIE DEELNAMEN
	Hooger deel	Lager deel	Hoogere	Lagere	
1909	12	195	6	175	13
1910	42	349	37	273	20
1911	47	360	45	349	28

Wij vinden ook bezwaar om een geschikten tijd te bepalen voor 't houden van die examens. Wij willen zooveel mogelijk vermijden, dat dit examen en de Gouvernementsschool-examens gelijktijdig zullen gehouden worden, omdat men dan alleen de beste resultaten zou kunnen verwachten; het is dus alleen hieraan toe te schrijven, dat de Commissie genoodzaakt wordt om elk jaar 't examen op een anderen tijd te houden.

De examinatoren hebben zich in het algemeen voldaan getoond met het werk. De examinerator voor de Bijbelgeschiedenis, hoogere deel, gaf zelfs te kennen, dat 't nagaan der papieren hem een genot was.

Wij gaan nu nog iets zeggen over de Normaalschool te *Kaapstad*, om dan verschillende *philantropische Inrichtingen* onzer Kerken te behandelen.
De Normaalschool te Kaapstad.

De Normaalschool der Nederduitsch Gereformeerde Kerk, voor de opleiding van onderwijzers, werd geopend in Januari 1878, beginnende met 11 kweekelingen. Sedert zijn er meer dan 800 kweekelingen uit voortgekomen, de meesten waarvan nu werkzaam zijn als onderwijzers.

Er zijn thans 66 kweekelingen, de groote meerderheid van wie kostleerlingen zijn, terwijl eenige anderen thuis of elders den kost genieten. In de Modelschool zijn er ongeveer 600 scholieren. Dit sluit in de Meisjes-school, die nu ongeveer 300 leerlingen telt. De klassen van de Modelschool worden waargenomen door 23 onderwijzers, met inbegrip van den specialen onderwijzer voor 't Hollandsch. De klassen aan het Normaal-College worden nu uitsluitend waargenomen door den Rector, twee onderwijzers in de methodiek, twee in 't Hollandsch, een in Houtwerk en een in teekenlessen. Slechts gematriculeerde kandidaten worden thans toegelaten en zij mogen zich laten inschrijven voor den twee-jarigen cursus op de gewone voorwaarde, dat zij zich verbinden moeten twee jaren lang na de voltooiing hunner studiën onderwijs te geven.